

★ A ★ S ★ D ★

OBSAH 1. ČÍSLA 15. ROČNÍKU - 1983

Radujte se v Pánu

Čtěte s námi

knihu proroka Daniele

Poražený vítězí

On nakloní srdce

Postřehy ze života —

„Nebudeš mít...“

Zloba a hněv v manželství

Dobrodružný spánek

Žn vysvobodí svůj lid

od hříchů jejich

Biblické chrámy

Naučení z knihy Daniele —

Ve zkoušce víry

Největší moc mladých i starých

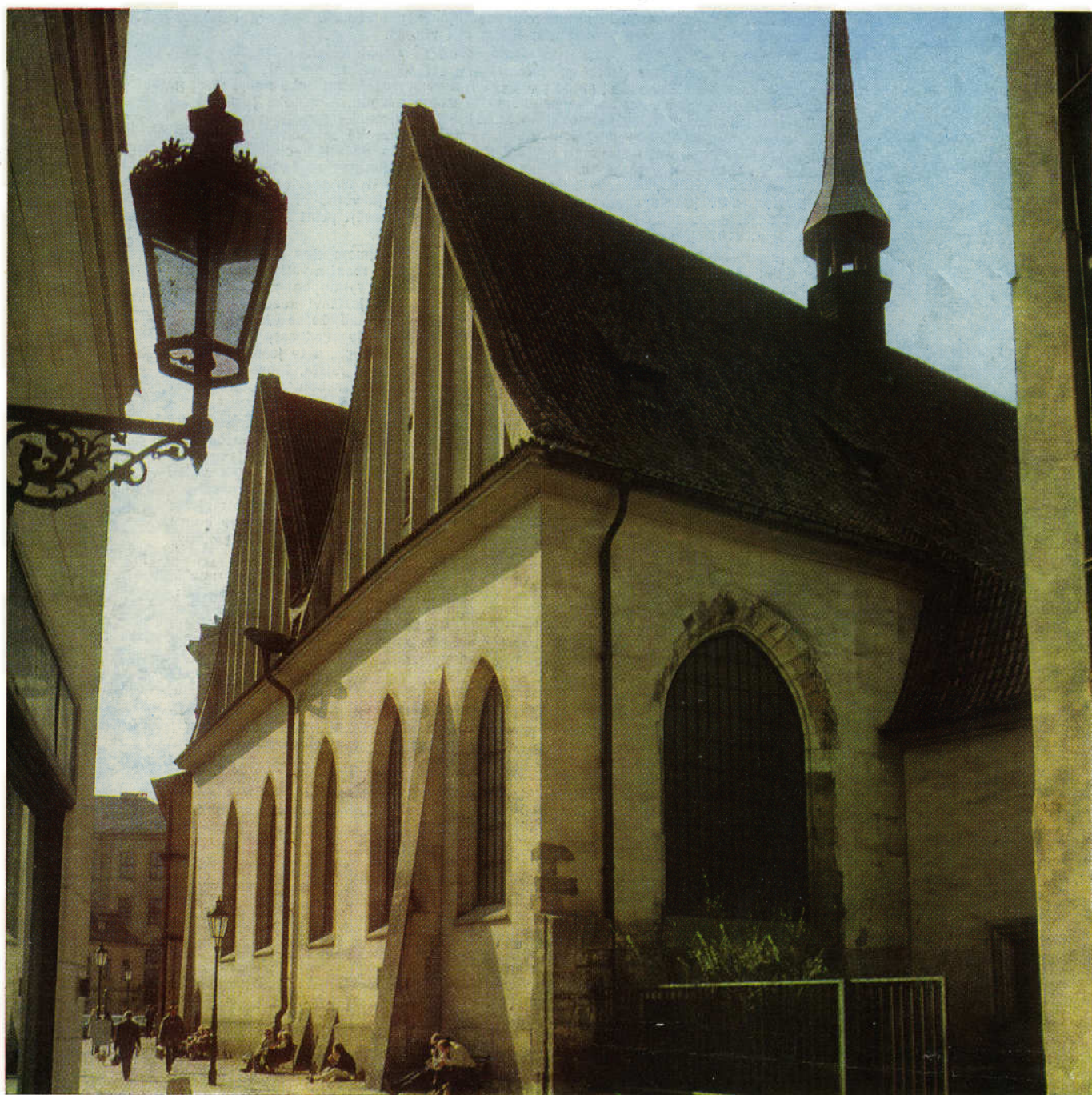
Děti, umíte poděkovat?

Martin Luther —

k 500. výročí narození

Z knihy přírody

ZNAMENÍ DOBY

ŽIVOT BEZ STRACHU

V dějinách lidstva jsou vždy aktuální určitá témata a záležitosti. Snad by ani nebylo zapotřebí připomínat, k čemu směřuje mezinárodní diskuse současných dnů. Ze sdělovacích prostředků je všem známo, že aktuálním problémem současné doby je otázka míru a války, života a smrti. Obyvatelé různých končin naší planety stále častěji pozvedávají své hlasy na obranu míru a pokoje. Uvědomují si, že podmínky pro život jsou nezbytné pro každého člověka.

Problémy politického světa se objevují i v prostředí církve, a to ať si to připustíme, nebo o tom vůbec nepřemýšlíme. Potřeba pokoje a míru je jednou z přirozených potřeb naší bytosti. Možná, že si ani neuvědomujeme, jak se naše tělo brání každému rozrušení a neklidu, který je dnešním lidem tak vlastní.

Hledíme-li s otevřenými očima na současně události, pak musíme přiznat, že bychom nejednou zvolali s prorokem Jeremiášem: „Naším údělem se staly postrach a propast, zmar a těžká rána“ (Pláč Jer 3,47). Ani ve starozákonní době nebyl Boží lid uchráněn a vymaněn z tehdejších problémů okolních národů. A v době Ježíšově museli učedníci znovu uslyšet Kristova slova: „Lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět. Neboť mocnosti nebeské se zachvějí“ (Luk 21,26). Kdybychom se snad ani nezajímali o život lidí kolem nás, dočetli bychom se aspoň v bibli, že něco není v pořádku. Církev však nemůže existovat nějak odděleně od každodenních událostí, nezabývat se příčinami problémů. Hřích se stal příčinou toho, že člověk ztrácí jistotu a pocituje strach. To se projevuje velmi zřetelně i v řadách církve. I ona má co činit s překážkami, které se stavějí proti životu. Má však mít také strach?

Jak je potěšitelné, že Kristus nenechal učedníky pod dojmem slov o strachu, ale řekl dále: „A tehdy uziš Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velkou slávou. Když se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko.“ Jaký zde vidíme rozdíl! Někteří lidé budou zmírat strachem, a Ježíšovi učedníci mají se vzpřímenou hlavou myslet na své vykoupení! Znamená to snad, že se církev nemá vůbec zajímat o starosti svých bližních, a žít si po svém? Je snad celý svět odsouzen jen k neklidu a strachu a věřící jen k bezstarostné radosti, a to ještě s pozdviženou hlavou? Jestliže čteme bibli pozorně, nacházíme v ní místa, která nás přesvědčují o něčem jiném. „Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření“ (2 Kor 5,19).

Poselství Božího slova má za cíl smířit člověka s Bohem. Nejedná se pouze o některého člověka, ale o všechny lidi, protože „všichni zhrěšili a jsou daleko od slávy Boží“ (Řím 3, 23). I my, jako křesťané, jsme velkými hříšníky, přestože jsme se stali křesťany. Nemáme tedy žádného důvodu povyšovat se nad druhé. Spíše máme odpovědnost za všechny, kteří žijí kolem nás, protože víme, že pro Kristovu smrt nám Bůh nepočítá naše provinění. Slyšel jsem pěkné přirovnání, které říká: „Jsme stejně ubohými žebráky jako všichni ostatní, s tím rozdílem, že víme, kde je kousek chleba, který nás zachrání od jinak jisté smrti.“ Jen Boží milost odstraňuje příčiny našeho strachu ze smrti a dává nám důvod k velké radosti.

V Kristu se naše bázeň a strach najednou ztrácejí. Že by strach už vůbec neměl existovat? Na mnoha místech nás Písmo vybízí, abychom se nebáli a nestrachovali: „Sám Hospodin půjde před tebou, nenechá tě klesnout a neopustí tě; neboj se a neděs“ (Dt 31,8). Můžeme s naprostou jistotou tvrdit, že po přijetí takového zaslíbení nemáme důvodu pro strach, obavy, nebo pocit bezmocnosti. Bible strach u věřícího člověka neuznává. Doufání v Boha a strach se vzájemně vylučují. Spolehneme na Boží lásku. To Pán Bůh nám vzkazuje: „Neboj se, já jsem s tebou.“ Osvobození od nejistoty, která je největší příčinou obav, nás vede k posvátné bázní a úctě k tomu, který nás zachránil od pozemského strachu.

Mnohé tendence a události našich dnů nám jistě jako ostatním lidem nahánějí strach. Chceme vidět reálnou skutečnost světa, ve kterém žijeme. Se všemi lidmi dobré vůle chceme ovšem také usilovat o zachování podmínek k životu, o zachování míru, správných mezilidských vztahů, zdravého životního prostředí. Uvědomujeme si však také svou odpovědnost odstraňovat ty nejhlubší příčiny strachu. V žádném případě nejde o laciný, falešný optimismus, ale o jistotu, založenou na slově našeho Pána.

D. KUČERA

ČASTO SLÝCHÁME NÁMITKU: „Prosím vás, žijeme v době techniky, létají kolem nás trysková letadla, rakety — je to atomová doba; co nám tedy může dnes říct bible? Vždyť to všechno je dech minulosti, který je již dávno překonaný! Příklady a rady obsažené v bibli se hodí tak leda do kláštera, ale ne pro život!“

A tak otevírám tu starou knihu a čtu z ní jednu radu. Připomínám, že je stará přes 1900 let. Napsal ji apoštol Pavel. „Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se“ (Fil 4,4).

V době, kdy apoštol Pavel tuto radu psal, mělo ohromnou cenu římské občanství. Lidé po něm toužili a kupovali si je za velké peníze. Později, až do 19. století, lidé stejným způsobem usilovali o šlechtické tituly. Dnes se žádá zase něco jiného.

Jsou však ještě jiné hodnoty, po kterých lidé toužili, touží a budou toužit. Mezi ně patří i radost. To je stále žádaná hodnota. Lidé si přáli být šťastní v minulosti a chtějí být šťastní a radostní i dnes ve 20. století. Jenom jak se k radosti dostat? Kde ji hledat?

Radost není květina, kterou můžeme utrhnout na louce nebo koupit v květinářství. Radost je stav lidského nitra. Je to pocit, který blaží a strhuje k vesele. Radost je, symbolicky řečeno, nedobytný hrad a jediná cesta k němu má 6 bran. Brány mají zajímavé názvy:

1. Existenční minimum
2. Svoboda
3. Životní úspěch — zdar
4. Zdraví
5. Povaha
6. Milovat a být milován

Prožívat radost a štěstí může jen ten, kdo dokáže otevřít všech 6 bran. Stačí problém u jediné brány, a to nám znemožní vstup do hradu štěstí.

Jak snadno se některá z bran před námi uzavře, a pak místo radosti zůstanou jen vrásky na čele a špatná nálada. Člověka napadne přirozená otázka: „Nelze ty brány nějak obejít? Existuje ještě nějaká jiná cestička do hradu radosti a štěstí?“

Zdá se, že lidé si takovou cestičku našli. Z jedné hospody jsem slyšel zajímavou písničku: „... já mám bol a ten bol mne bolí, alkohol všechny rány hojí...“ Kolik lidí se snaží nedostatky a problémy v různých oblas-

tech života překonat alkoholem, tabletou či drogami! Někdo sice namítne, že i oni jsou šťastní a radostní. Ale ruku na srdce. Je to ta pravá radost? Ta čistá, upřímná, zurčící jako potůček z lidského srdce? Jaká je to radost, za kterou následuje kocovina? Jaká radost, z které pálí svědomí nebo se červenáme studem? A navíc, jak hroznou daň si berou všechna narkotika! Za chvíli opojení a radosti, kterou člověk prožil bez respektování dávných zákonitostí, se platí mnohonásobný úrok. Ne, není žádné náhradní cesty ani cestičky k hradu životní radosti a štěstí!

Chtěl bych vám však povědět o jednom prostředku, který skutečně léčí rány a překonává nedostatky. Je to víra v Boha, Ježíše Krista. Někdo z nevěřících podotkne: „Snad mi nechcete říct, že moderní člověk může nalézt radost v náboženství. Prosím vás, vždyť to je fanatismus, to je opium desetkrát horší než alkohol a drogy.“ A jiný: „Náboženství a radost jsou dva protilehlé póly. Co mi chcete vyprávět o radosti v náboženství? Vždyť se podívejte jen na obrazy svatých, kteří jsou reprezentanty náboženství. Kolik radosti vyčtete z jejich tváří a postojů? Ani minutu bych nechtěl být takovým svatým.“ Přes všechnu špatnou reklamu a reprezentaci křesťanství opravdová víra v Boha přináší člověku hluboký pocit radosti a štěstí.

Víra v Ježíše Krista nevytváří nějakou novou postranní cestičku, která snad, podobně jako alkohol a drogy, přehlídí realitu života. Naprosto ne! Právě naopak. Opravdová víra bere realitu života, jaká je, ale opět jen víra umí v dané realitě vidět možnosti, které člověk jinak nevidí.

Opravdová živá víra v Ježíše Krista neodvádí člověka do nějakého iluzorního světa. Ne. Vidí naopak zcela jasně situaci, ve které se nachází, ale vidí také, že tu není sám, že je tu ještě někdo, kdo mu právě do jeho svízelné situace podává pravici a říká: „Uchop se jí, já ti pomohu.“

Živá víra se této nabídné pravice chápá, prožívá zázrak vysvobození a prožívá hlubokou niternou radost. Žalmista prožil tuto zkušenost a nádherným způsobem ji zachytil: „... ať se zaradují všichni, kdo se k tobě utíkají, věčně budou plesat, když je budeš chránit, jásotem tě budou oslavovat ti, kdo milují tvé jméno“ (Žalm 5,12).

Rád bych vám řekl více o té dobrotivé pravici, která i vám nabízí pomoc.

Nikdo z nás nemá žádnou záruku, že by se před ním nemohla zavřít některá z bran do hradu životní radosti. Nejsme imunní proti nemocem ani proti nezdaru. I ostatní brány jsou příliš pevné, než aby se daly snadno zdolat.

Jeden můj kolega shání domek ke koupi. Byl jsem se s ním na jednu nabídku podívat. Šlo o pěkný, nedostavěný poschodový domek a prodával ho muž ve středních letech. Když jej začínali stavět, byli čtyři, pak jich bylo pět a chtěli společně zdolat tu první bránu. Na stavbě však pohřbil kus svého zdraví a hlavně vzájemnou lásku a úctu. Místo závěrečné kolaudace se rozešli. On zůstal sám se starou matkou a nedostavěnou chalupou, bez vůle a chuti k další práci a zápasu. Možná, že někdo z vás prožívá podobné životní zklamání. Možná, že ve vašem případě to byly úplně jiné příčiny, ale jsou tu stejné důsledky — zklamání a deprese.

Četl jsem článek o jednom chlapci, který z materiálního hlediska měl vše, a přesto nebyl radostný ani šťastný. Byl mladý, zdravý, silný. Dostával dost peněz, takže byl i nezávislý, svobodný, a přesto se pokusil ukončit svůj život sebevraždou. Vyšetřování odhalilo příčinu. Katastrofální nedostatek citových vztahů. Měl matku, ale ne maminku. Měl spolužáky, ale žádného přítele, kamaráda. Nevěřil, že jej má někdo rád.

Snad i vám chmurná perspektiva bere chuť k životu. Chci vám říct, že je tu ještě Ježíš. Právě vám a možná právě nyní, podává svou pomocnou pravici. Neodmítněte ji, udělejte krok víry. Bible to říká: „Okuste a vizte, jak dobrý je Hospodin.“

Snad by bylo dobré říct si, jak může víra v Boha ovlivnit uvedené podmínky radosti a štěstí.

1. Životní minimum

Trápí vás existenční otázky? Bojíte se nouze? Já vím, že je těžké zachovat si úsměv na tváři, když korun nezbyvá. Ale ruku na srdce, je nám opravdu tak zle? Vždyť bylo i daleko hůř. Vzpomínám na dobu po válce. Všechno bylo na lístky a opravdu nebylo dost.

Bylo nás doma pět a jedno období to mamince nějak nevyšlo. Lístky byly vybrané a do nových daleko. My děti jsme to tak nevnímaly, ale z maminčiny tváře již dávno zmizel úsměv a rozhostila se tam vráska starosti. Ani brambor již nebylo a maminka šla pro poslední kilo mouky. Nejdříve však klekla a modlila se a slzy jí stékaly po tvářích. Pak vstala a šla.

Netrvalo dlouho a vrátila se s plnou nákupní taškou. Postavila ji na stůl a řekla: „Děti, pojďte, poděkujeme Pánu Bohu.“ Pak s velkou vděčností vyprávěla, jak stála ve frontě a trápila se, jak bude dál a najednou se k ní obrátila jedna sousedka a říká: „Paní Vesele, nepotřebujete nějaké lístky? Nám tentokrát zbude, byli jsme u rodičů na venkově.“

Víra v Boha, důvěra v jeho péči, je trvalý blahodárný stimul, který umožňuje prožívat hlubokou životní radost. Žalm 23, 1-3: „Hospodin je můj pastýř, nebudu mítí nedostatku...“

2. Svoboda

Četl jsem nádhernou knihu „Španělští bratři“. Popisuje dějiny reformace ve Španělsku. Byla to doba, kdy španělské galérie křižovaly oceány a hledaly zemi zlata a štěstí.

Španělští „konkvistadoři“ ve znamení kříže hubili civilizace Mayů, Aztéků a Inků. Vraždili tisíce a tisíce lidí, aby se zmocnili jejich země a bohatství a zřídili si zde své „eldorádo“.

V téže době, v jejich mateřské zemi, v hlubokých vězeních mřeli pod krutou rukou inkvizice lidé, kteří věřili a vyznávali svou víru tak, jak ji poznali z Božího slova.

To, co nenalezli nikdy ani objevitelé ani dobyvatelé, našli tito pronásledovaní a věznění křesťané. V zápiscích jednoho mučedníka byl nalezen nápis: „Našel jsem své eldorádo.“ Ani hnusné vězení ani okovy je nemohly zbavit nádherné svobody v Ježíši Kristu.

3. Zdar

Životní nezdar, neúspěch, problémy, zhroucení představ, to vše může zahrnat úsměv z naší tváře na hezkou řádku dní.

Nad mým pracovním stolem visí zarámovaný nápis s biblickým textem: „Světě Hospodinu svou cestu.“ Právě k tomuto nápisu se váže celá řada zkušeností.

Bylo by naivní si myslet, že věřícího člověka nemůže potkat nějaký neúspěch či nezdar, protože Bůh ho přece chrání. Ale myslím na svou životní cestu. Kolik na ní bylo těžkostí, překážek a zdánlivých nezdarů! Ale ve všech složitých situacích mě provázelo nádherné Boží zaslíbení Žalmu 37, 1-6: „Těš se v Hospodinu a dá tobě žádosti srdce tvého. Svou cestu světě Hospodinu, doufej v něho, on sám bude jednat...“

Můj Pán, můj Ježíš, dokázal všechny nezdary změnit v pozhnání, těžkosti v úspěch a zármutek v radost.

4. Zdraví

Již staré přísloví říká: Lékař léčí, ale Bůh uzdravuje.

Důvěra v Boží péči o člověka, ono důvěryhodné očekávání na něj, je stabilizující prvek našeho pokoje a zdraví. Pevná víra v Boha vnáší klid a důvěru i do těch nejtemnějších okamžiků života. David píše: „...on ti od-

pouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje“ (Žalm 103,3).

5. Povaha

Někdo však řekne, to je všechno hezké, nadějně, ale ta moje povaha! Já jsem takový pesimista, škarohlíd, mně není pomoci.

Ale Bůh dělá zázraky i v našich dnech. Je to zázrak obrácení člověka. Bible to nazývá znovuzrozením. Člověk se sám nedokáže změnit, nedokáže změnit svou povahu. Bůh to však dokáže. On řekl: „A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha...“

Tuto kvalitativní přeměnu může prožít každý z vás. Je třeba se však uchopit té podávané Boží pravice a říct: „Věřím, pomoz mé nedověře.“

6. Milovat a být milován

Zde jsme u nejzákladnější podmínky životní radosti. Úspěch v této oblasti nám připíná křídla, a naopak neúspěch nás strhává do propasti.

Snad právě zde cítíš nejpálčivější mezeru. Zakoušíš bolest zrady a bezednost prázdnoty proto, že marně čekáš, nebo tě opustil ten, kdo ti byl nejbližší.

A právě tobě chci říct, že tě někdo vroucně miluje. „Miluji tě odvěkou láskou, proto ti tak trpělivě prokazují milosrdenství.“ To říká sám Bůh. A v evangeliu Jana čteme: „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“

Přál bych vám, abyste poznali a přijali Ježíše Krista, neboť jen víra v něj vám pomůže zdolat všechny překážky na cestě k životnímu štěstí.

„Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se.“

ČTĚTE S NÁMI

knihu proroka Daniele

POHLED DO VZDÁLENÉ BUDOUCNOSTI

Mnozí lidé už žasli nad životním příběhem Al Hefeda. Hnán vidinou pohádkového bohatství, opustil své pole na břehu Hindu a šel do světa hledat drahokamy. Po mnoha letech marného bloudění, zklamaný hledač štěstí spáchal v Barceloně sebevraždu. Dědic jeho majetku si povšíml zvláštních černých kamínků v potoce na Al Hefedově zahradě. Tak začaly dějiny slavných diamantových dolů u Gólkondy, odkud pochází Koh-i-noor a další známé drahokamy.

Příběh nás chce poučit, v čem namnoze spočívá rozdíl mezi úspěchem a neúspěchem. Obvykle si nevšímáme známých a běžných věcí, hledáme

někde v dáli to, co máme často na dosah. Někdy se podobně snažíme po-odhalit závoj budoucnosti. Lidé vynakládají mnoho úsilí a prostředků, aby získali „zaručené“ horoskopy, předpovědi a věštby, zatímco všechno, co potřebujeme o budoucnosti vědět, je napsáno v knize, kterou čítávaly už naše babičky. Mám na mysli zvláště několik stránek Starého zákona, kterým říkáme „Kniha proroka Daniele“.

KLÍČ

Kniha Daniele je klíčem k Novému zákonu a průvodcem na cestě k Božímu království. Někteří bibliční učenci nazvali proroctví Daniele „matkou

křesťanské teologie". Tato kniha ovlivnila prvokřesťanskou církev více než kterákoli jiná kniha Starého zákona. Závěrečná kapitola knihy Daniele říká, že v „posledních dnech... bezbožní budou jednat hříšně a nic nepochopí, ale prozíraví lidé porozumějí“ (v. 10). Táž kapitola předpovídá, že poselství Danielova proroctví bude v „posledních dnech“ hlášáno po celém světě a mnohé „přivede ke spravedlnosti“ (v. 3).

ROZUMĚJ!

Nemusí nás překvapovat, že Pán Ježíš ukázal na knihu Daniele se slovy „kdo čteš, rozuměj!“ (Mat 24,15). Kristova výzva, zaznamenaná v rámci proročského kázání o jeho příchodu a „skonání věku“, platí zvláště pro věřící, kteří žijí v době bezprostředně před touto událostí. Mnozí vykladači bible už před staletími pochopili, že toto kázání Pána Ježíše je vlastně komentářem a výkladem proroctví Daniele. Spasitel použil i termíny a obrazy z knihy proroka babylónského zajetí, například: doba konce, hlásání Božího poselství, celosvětová válka, náboženské odpadnutí, pronásledování a druhý příchod „Syna člověka... s nebeskými oblaky“.

Pán Ježíš se velmi často přímo i nepřímo odvolával na knihu Daniele. Převzal z ní titul, kterým se často označoval — Syn člověka (Dan 7,13). Z knihy proroka Daniele vychází také evangelijní učení o „nebeském království“, soudu, vzkříšení a konci „všech věcí“. Prorok Daniel jako jediný z pisatelů Starého zákona uvádí titul „Pomazaný kníže“ (kral.: „Mesiáš vývoda“) a přesně předpovídá dobu jeho veřejného vystoupení. Připomeňme si, že starozákonní termín „Pomazaný“ nebo „Mesiáš“ je shodný s novozákonním titulem „Kristus“. Isaac Newton nazval proroctví Daniele 9,21-27 „základním kamenem křesťanství“. Proroctví předpovídá, že Kristus veřejně vystoupí v závěru 70 prorockých týdnů (490 let) od okamžiku, kdy byl vydán dekret k obnově Jeruzaléma (roku 457 př. Kr., viz Ez 6,14). Ježíš Kristus se přímo odvolával na proroctví Daniele, když na počátku své veřejné činnosti prohlásil: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží“ (Mar 1,15).

PRAVÉ PROTI FALEŠNÉMU

Námětem knihy proroka Daniele není tajuplná socha, složená z řady materiálů, ani zvláštní symbolická zvířata; skutečným námětem knihy je otázka bohoslužby, pravé uctívání Boha proti falešným kultům. Sledujme téma bohoslužby v jednotlivých kapitolách.

První kapitola nás upozorňuje, že

lidé, kteří uctívají pravého Boha, dosahují lepších výsledků a větší moudrosti než lidé, kteří pěstují modloslužbu podle lidských tradic. Zastánci lidských tradic neobstojí v závěrečné zkoušce Krále králů.

Druhá kapitola vypráví poutavý příběh, jak pouze ctitel pravého Boha mohl porozumět tajemstvím budoucnosti. Pouze Daniel byl s to připomenout a vyložit králi sen o tom, „co se stane v posledních dnech“ (2,28). Tato kapitola předpovídá sled světových veleříší: Babylónie, Médo-Persie, Řecka a Říma. Ani jedno z uvedených panství nepřetržovalo, protože se oddaly falešným kultům.

Třetí kapitola svědčí o tom, jak může Pán zachránit i před krutým rozsudkem lidi, kteří za všech okolností zachovávají jeho příkázání. Kapitola popisuje spor o uctívání babylónského obrazu. Poslední kniha bible (Zjevení) používá stejnou terminologii k popisu posledního zkušebního sporu o uctívání v lidských dějinách.

Čtvrtá kapitola ilustruje Boží svrchovanost a vládu i nad největšími velikány pozemských dějin. Nabuchodonozorovo „já“ se muselo podřítit velkému „JÁ JSEM“ Krále vesmíru i dějin. Připomíná nám, že ani nejslavnější města netrvají věčně. Ignorování Boha a uctívání sama sebe vede vždy k tragédiím.

Pátá kapitola varuje před zneuctíváním a zesměšňováním toho, co nám má být svaté. Král Baltazar znesvětil na hostině nádoby z jeruzalémského chrámu. Právě oné noci napsala tajemná ruka na zeď hodovní síně rozsudek nad Babylónem. Podobně i „Babylón“ posledních dnů bude podle proroctví znesvěcovat posvátné hodnoty a přivolá na sebe spravedlivý rozsudek.

Šestá kapitola uvádí příklad, jak může nebeský Zákonodárce překazit snahy pozemských vládců pronásledovat věrné Boží následovníky. Rozsudek Daria nemá smysl, protože prorok, který se modlí, vyjde bez újmy i z jámy lvů. Zkušenost Daniele, podobně jako zážitek tří mládenců v ohnivé peci (3. kap.) ukazuje předobrazně na souzení, které bude hrozit všem pravým ctitelům Krista před jeho druhým příchodem.

Šedmá kapitola prorockým obrazem líčí to, co už v konkrétních situacích prožili ctitelé Boha v předcházejících kapitolách. Znovu jde o konflikt mezi pravou a falešnou bohoslužbou. Vykreslený Antikrist ztělesňuje všechny nečnosti Nabuchodonozora, Baltazara i Daria — pýchu, modlářství, zlobu a nenávist k dobru. Prorok předpovídá, že v křesťanské době budou domnělí křesťané jednat s pravými následovníky Ježíše Krista tak, jak se chovali pohanští vládcové k ctitelům Hospodina v době před Kristem.

JAK DLOUHO?

Osmá kapitola zaznamenává otázku: Jak dlouho bude trvat utrpení a zármutek? Je tam uvedena i odpověď: „Ještě dva tisíce tři sta večerů a jiter; pak bude svatyně očistěna (dojde spravedlnosti)“ (8,14). Tak jako Bůh rozsudkem ukončil vládu Baltazara, tak vykoná soud i nad celým světem, podle předobrazu starozákonního dne smíření a očišťování svatyně. Vidění se vztahuje na „dobu konce“, kdy Stvořitel předvolá před svůj soud všechny lidi a nastolí své království slávy.

V deváté kapitole se do popředí znovu dostává otázka bohoslužby. Verše 24. — 27. slibují, že Bůh pošle svého Syna, „aby byla ukončena nepravost, aby přestal hřích, odčiněna vina, aby byla přivedena věčná spravedlnost“. Kristus vzal na sebe naše viny a nabízl nám svou spravedlnost — nekonečné zásluhy, které pro nás získal dokonalým zachováním Božího zákona.

Desátá až dvanáctá kapitola rozvádí proroctví z kapitol 2., 7. a 8. Výslovně varují před tím, „co se přihodí (Božímu) lidu v posledních dnech“ (10, 14). Daniel 10,36-45 předpovídá obnovu středověké náboženské tyranie před 2. příchodem Pána Ježíše. Novodobý „duchovní Babylón“ sjednotí všechny síly proti ctitelům Ježíše Krista. Každý, kdo bude chtít sloužit Bohu, jak si to Pán přeje, bude vystaven projevům nepřátelství a nenávisti. Daniel však slibuje (12,1), že Kristus (Michal) vysvobodí svůj lid a ukončí veškerou falešnou bohoslužbu. Důležitým a významným termínem knihy Daniele je také „vysvobození“ nebo „ochrana“.

Uvědomuji si, jak je nesnadné uvést a představit tak úžasnou knihu, jakou je proroctví Daniele. Doufám, že se mi podařilo vzbudit alespoň zájem nebo zvědavost. V tomto čísle začínáme nový seriál „Naučení z knihy Daniele“, ve kterém se budeme snažit podrobněji upozorňovat na zajímavosti z této biblické knihy.

Na závěr chci připomenout ještě jedno velmi zajímavé naučení, které z knihy Daniele vyvodil Pán Ježíš. Připomněl svým posluchačům malý kámen, který se stal vše přemáhající horou (2,44.45), a převedl symboliku na sebe. Člověk musí buď „padnout“ na Krista, vzdát se svých hříchů, nechat odstranit svou pýchu a sobectví, anebo jej den druhého příchodu Ježíše Krista „rozdrtí“.

„Každý, kdo padne na ten kámen, rozdrtí se, a na koho on padne, toho rozdrtí“ (Luk 20,18).

Náš Pán nás pozývá, abychom plnějším pochopením hloubek knihy Daniele poznali jej, jako svého Spasitele a vyměnili svou beznaděj, neúspěchy a smrt za radost a život bez konce.

K. NOWAK

Poražený vítěz

nání. Má strach. Bible mluví o strachu od počátku až do konce. I my dnes známe strach, navíc s nejrůznějšími příčastkami. Známe strach hospodářský, politický, sociální, strach ze stárí a obavy mládí. Žijeme v období, o němž Pán Ježíš řekl, že „lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět“ (Luk 21,26). V našem příběhu jde o strach ze setkání s ukřivděným bratrem Ezauem, kterého Jákob před lety nevybíravým způsobem přelstil. Jde o setkání, jež muž se Jákob nemůže vyhnout a které může mít tragické důsledky. „Což jestliže vytáhne se zbraní a zatarasí mi vstup do zaslíbené země?“ Proto si netroufá nebezpečný přechod přes řeku uskutečnit ve dne před zraky nepřáteleného bratra. Veškeré pozhledání by mohlo skončit v hlubokém říčním úvalu.

Bohatě obdarovaný Jákob je plný strachu a úzkosti. To je druhá stránka jeho života. Jako železnou kouli vleče za sebou starou vinu. Všechno je v sázce. Co zvítězí — Boží požehnání, nebo kletba viny? Co se přihodí zítra? Ale nejde jen o Jákoba. I my býváme v podobné situaci. Jak dopadne to rozhodující setkání pro nás? Co nás očekává na konci? Klopýtneme o svou vinu? Skončíme v tom zpuchřelém starém nebo jdeme do nového života? Doufejme, že Jákobův příběh se stane i naší zkušeností, nejen počátkem, ale i závěrem.

BŮH ZASAHUJE

Když přepravil své nejcennější poklady na druhý břeh, zůstal sám se svými chmurnými myšlenkami. Odeslal dary pro usmíření Ezaua, ale nezískal pokoj. Chytrá opatření mu nepomohla. Najednou ho kdosi napadl. Šlo však o docela jiný boj, než jak si jej představoval. Bible nás nenechává na pochybách, že oním protivníkem je Bůh. „Pak zůstal Jákob sám a tu s ním kdosi zápolil, dokud nevzešla jitřenka.“

Zápasil s ním skutečně Bůh? Nestojí zde „kdosi“, není to nějaký potměšilý osud, nepředvídaná a nevysvětlitelná provokace? Můžeme tuto událost považovat za rozhodující hodinu Jákobova života? Jákob jistě ví jen to, že ho někdo chce přemoci, zdolat. Jak by mohl s určitostí tušit Boha? Bůh mu chtěl přece žehnat. Proč najednou tak nepřátelský postoj? To je otázka, která se dotýká i nás, když na nás dolehne pokušení, pochybnosti a problémy.

Z příběhu vyplývá ještě jiná důležitá otázka: Je Bůh opravdu tak slabý? Bible přece píše: „Když viděl, že Jákoba nepřemůže...“ Je Bůh nucen žádat: „Pusť mě, vzešla jitřenka.“? Lidského protivníka lze snad násilím

udržet, ale Boha? To je závažná otázka příběhu, ve kterém je všechno tak zvláštní. Jákob však poznává v útočnickovi Boha. Může být Bůh takový? Jistě. Proto se uprostřed veliké nouze pevně drží svého protivníka a říká: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“

Jákobovo vyznání má význam i pro nás dnes. Pokusím se uvést tři situace, do kterých se může každý z nás dostat.

Za prvé: Ocitnem se v situaci, ve které zjišťujeme, že se nám zkřížily plány. Možná, že jsme jako Jákob počítali s klidnou dobou přípravy, abychom mohli nabrat dech, ale najednou se ocitáme v zápase, ve kterém jde o nás, o rodinu nebo naše děti. Někdy se zápas odehrává v zaměstnání, často v rodině. Poznáváme Boha v protivníku, který nám chce zdánlivě všechno překazit? Poznáváme ho v nepředvídaném zvratu, v nouzi, se kterou jsme vůbec nepočítali? Lpíme i v takové situaci stále na Bohu, který nám může požehnát a na němž závisí naše budoucnost? Ty jsi mi dal své slovo, Pane, já se tě nepustím.

Druhá situace: Bůh se nám někdy zdá žalostně slabý, až naše víra zakolísá. Možná, že nám to zní divně, ale v bibli je opravdu napsáno: „Když viděl, že Jákoba nepřemůže, řekl: Pusť mě, vzešla jitřenka.“ Nezeslabuje takový způsob vyjadřování naší víry? Ale pozor! Jákob nás varuje, abychom nebyli slepí, abychom i pod rouškou slabosti poznali Boha. Bůh se tak často v bibli představuje — jako slabý v táboře nepřátel, jako někdo, kdo je odkázán na pomoc, dokonce na soucit lidí.

Nový zákon tuto myšlenku rozvíjí. Spasitel, který prohlašuje, že mu Otec dal všechno, nemá nakonec „kde by hlavu složil“. Nabízí vodu, po které se nežijí navěky, ale zároveň v určité situaci volá: „Žízňím!“ Apoštol Pavel to dobře chápal, proto o Pánu Ježíši napsal: „Byl bohatý, ale pro vás se stal chudým, abyste vy jeho chudobou zbohatli.“ Rozumíme nabídce této slabosti? To je přiležitost pro Jákobovo rozhodnutí: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ Měli bychom se rozhodnout jako Jákob. Právě tehdy, když se nám všechno zdá zmatené, ve chvílích sklíčenosti a zármutku jde o to, abychom se Boha nepustili, protože právě tehdy můžeme obdržet jedinečné požehnání. Kdo se nám může jevit jako slabý, je ve skutečnosti mocný. Ten, kdo sám prosí, nás může bohatě obdarovat.

Ve třetí situaci se nám zápas s Bohem může jevit jako maření času před naléhavějšími praktickými životními úkoly. Neměl Jákob raději šetřit síly na setkání s Ezauem? Tak by se to někomu mohlo zdát. Ale Jákob poznal,

„Neznámý řekl: Pusť mne, vzešla jitřenka. Jákob však odvětil: Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš“ (1 Moj 32, 27). To je část biblické zprávy o nočním zápasu mezi neznámým mužem a praotcem Jákobem. Kdo je vlastně Jákob a proč z nočního zápasu vyjde jako vítěz?

Bible nám vypráví, že před touto událostí vzal v noci své nejbližší a přebrodil se s nimi přes potok Jábok. Nebylo to snadné. Napřed prozkoumal brod, pak převedl početnou rodinu na druhou stranu. Jedenáct synů! Úctyhodné číslo na naše poměry. Před tím už přepravil své bohatství, stáda dobytka. Ještě v noci přepravil na nejcenějši, jedenáct synů, Benjamin se má teprve narodit. Těchto dvanáct později vytvoří kmeny Izraele. Jestliže si pozorně přečteme celý příběh, pochopíme, která hodina odbila. Bůh slíbil Abrahamovi, že z něho vzejde velký národ. Ale splnění slibu bylo často v sázce. Kolik úzkosti o jediného syna lze vyčíst z Abrahamových příběhů? Ale nyní se zaslíbení postupně plní.

Jákob je povolán, požehnaný a obdarovaný, ale proč ten noční spěch? „Vytrhni mě, prosím, z ruky mého bratra, z ruky Ezauovy, neboť se ho bojím, aby nepřišel a nezabil mě“ (1 Moj 32,12). Jsou to slova Jákoba, výstižně vyjadřují pohnutky jeho jed-

že hodina rozhodnutí se uspišila. To platí i v našem případě. Naše hodina rozhodnutí nepřichází tam, kde ji v budoucnosti tušíme, ale tam, kde nám Bůh zastoupí cestu. Chopme se příležitosti a žádejme o požehnání, a pak bude i naše budoucnost jasná.

Jáko b se už nemusí bát setkání s Ezaue m. Bůh mu opravdu požehnal. Nejdříve chtěl znát jeho jméno — Jáko b — což znamená podvodník, oklamavatel. Ještě jednou mu tím připomněl jeho hřích, lest a úzkost. Vyslovením svého jména měl Jáko b veřejně vyznat svou porušenost, ale od onoho nočního zápasu byl novým člověkem. Vyjadřovalo to i nové jméno, které obdržel — Izrael — což znamená „zápasí Bůh“.

Musel se setkat s Ezaue m, ale má už naději, že Bůh bude bojovat za něho.

Bůh mu požehná. Setkání se uskutečnilo překvapivě rychle. Jáko b šel vstříc svému bratru jako služebník. Minulé noci se pokořil před Bohem a je připraven pokořit se i před bratrem. Setkání vyústí ve velkou radost. „Jako bych viděl Boží tvář, tak přívětivě jsi mě přijal“ (1 Moj 33,10). Jinými slovy, jako bych znovu viděl toho, který mi požehnal. Ježíš Kristus nabízí požehnání i nám. Bůh podstoupil smrt místo nás. Ježíšovo zmrtvýchvstání znamená záchranu po nás. „Poněvadž já jsem živ, také i vy budete živi“ (Jan 14,19). „Především pro vás povolal svého služebníka a poslal ho k vám, aby vám přinesl požehnání a odvrátil každého od jeho hříchů“ (Skut 3,26).

VZEŠLO MU SLUNCE

Jáko b kráčí jako požehnaný. Vzešel

mu nový den, nová naděje, nová jistota, „ale ... byl chromý“. Až do své smrti kulhal. Písmo nezaznamenává tuto podrobnost zbytečně. Od oné noci se praotec Jáko b opíral o hůl. Úskočný Jáko b příliš spoléhal na sebe, proto mu byl dán podobně jako později apoštolu Pavlovi do těla osten (2 Kor 12,7). Jáko b vypadá jinak než lidé, kteří se ještě nesetkali s Bohem. Každý požehnaný nosí nějakou jizvu, nějakou překážku, nějakou újmu.

Ale Jáko b nosí své ochromení jako drahocenný klenot, jako vzpomínku na noc, ve které zápasil s Bohem. Svůj neduh považuje za vyznamenání, protože mu stále připomíná, že jeho jediný odpůrce se stal jeho přítelem. Bude mu stále připomínat, aby v těžkostech vždy znovu volal: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ J. MARCOLLA

„On nakloní srdce...“

Někteří čtenáři čtou nejdříve závěr knihy. Když se jim konec nelíbí, třeba potom ani knihu nečtou. Patříte-li mezi ně, můžete číst bibli bez obav. Její hlavní téma se neztrácí, naopak, rozvíjí se, konflikt se řeší. Myslím, že se závěrem budete spokojeni.

Zaujmou vás jistě i závěrečné kapitoly prvního dílu — Starého zákona. Je to krátké proroctví Malachiáše, vlastně dialog mezi Bohem a jeho lidem. Ve čtyřech kapitolách Malachiáše je popsána (řečeno nám známým termínem) krize autority.

I. Z touhy nebo ze strachu?

Malachiášovo proroctví začíná jinak než kterákoli jiná kniha bible. Bůh, iniciátor rozmluvy, oslovuje izraelský národ: „Miluji vás.“ Co řeknou na takové vyznání? „Kde je důkaz, že nás miluješ? V čem nás miluješ?“ (Mal 1,2) Krutá odpověď pro milujícího. Národ pochybuje o Boží lásce, zřejmě ignoruje její projevy, nepochopil ji ani nepřijímá. Ale Bůh se neurazí a nevzdává. Jen svou lásku znovu prokazuje.

Po staletí měl Izrael povědomí o Bohu jako o Stvořiteli, jako o vůdci vysvobozujícím z otroctví, jako o silném strážci. Ale Boží láska většinou národu překážela. Pokud by to byla jen láska za každých okolností chránící, přijímali by její projevy. Jenže jejich Bůh nebyl pohanským dřevěným bůžkem—ochráncem, měli živého milujícího Boha. A bylo jim většinou zatěžko nechat se jím milovat. To proto, že chtěl být pro ně jediným. Vícekrát jim sdělil, že je to pro člověka podmínka štěstí — a také věčného života. Zapsal to podrobně do 2. článku svého zákona: „Nebudeš mít jiného boha mimo mne... Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárhlivě milující...“ (2 Moj 20,3-6)

V Malachiášově proroctví Bůh dále připomíná Izraeli své otcovství (Mal 1,6). Bůh chtěl, aby Izrael zde byl, Bůh byl jeho původcem, připravil

mu podmínky prosperity, pečoval o něj. To je charakteristické pro Otce—Boha.

Pro Izraele se však nakonec stává někým, s kým je nutno nějak počítat, s jehož existencí se musí smířit. Není pro ně Otcem, ke kterému se přichází s důvěrou, respektem.

Bůh Izraele nebyl však jen nějakou mocí, jen jednou z autorit. Jeho otcovská autorita skutečně spočívala v jeho otcovské lásce.

Autorita rodičů stojí na dvou předpokladech. Rodiče o dítě pečují, v nejtětlejším dětství uspokojují jeho potřeby, chrání je. Potom právě oni stanou — chtěně i nechtěně — meze vhodných postojů dítěte; tím mu dávají jistotu, bezpečí, vtiskují mu vědomí zákona a možnosti spolehnout se na něj, vyžadují prostě kázeň.

Má-li se člověk normálně vyvíjet, bytostně potřebuje být přesvědčen o tom, že to s ním někdo myslí dobře. Takové přesvědčení získává jen tam, kde už někdo má rád, kde byl vymazán kus sobectví; vlastně tam, kde je splněn první ze dvou předpokladů vzniku autority: vztah lásky.

Přijímáme-li Boha jako absolutní lásku (otcovskou, stvořitelenskou, pečující i vyžadující), přijímáme také jeho svrchovanou autoritu. Naopak, odmítat milujícího, rozumného otce — to nakonec znamená odepřít si zázemí, citovou i morální jistotu.

Je směšné, nedůstojné vyžadovat

respekt tam, kde nebyla dána láska, předpoklad důvěry. A přece je možno respektovat, poslouchat bez důvěry, bez vnitřní ochoty, ze strachu. Známe-li autoritu (nebo je-li opravdu taková) jako pouhou trestající sílu, podřizujeme se ve strachu z konfliktu, z hrozičho násilí.

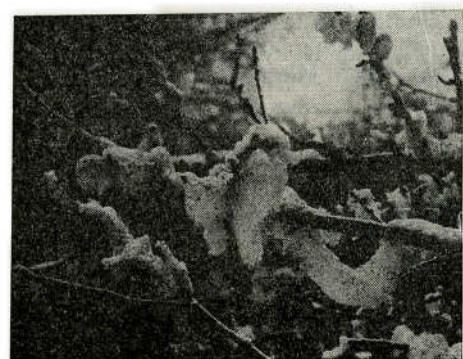
Kdo se obrací k Bohu, dělá to buď z touhy, nebo ze strachu. Poslouchá s radostí (i když se sebezapřením), nebo ze strachu z trestu. Jen důvěra rozhoduje o tom, zda se upne k Bohu s radostí, oddaně, nebo zda budeme chtít jen ve strachu nějak s ním vyjít a dostát otrocky jeho požadavkům (jak to dělali izraelité v době Malachiáše).

Bůh ví, že bylo už podniknuto příliš mnoho pro to, abychom o něm měli zkreslené představy nebo o něm nevěděli vůbec nic. Ale on nám chce dát důvod, abychom mu důvěřovali. A tak „láme závory, otevírá brány“, hledá nové cesty — k nám (Iz 45,1-3).

Co dělá Bůh v konfliktu lásky a nedůvěry, autority a neucty? „Já Hospodin se neměním“ (Mal 3,6).

Na konci knih Starého zákona je tedy ujištění: Boží láska je v mezosoučtu dějin konstantou. A někdy také — z naší viny — neznámou, která se vždy znovu objevuje na některé straně rovnice našeho života.

pokračování
P. ŠUSTKOVÁ

„NEBUDEŠ MÍT...”

Při pozorném čtení bible každý dříve nebo později narazí na desatero Božích přikázání (2 Moj 20; 5 Moj 5). Uchvacuje nás jednoduchost a zároveň úžasná hloubka těchto příkazů. Desatero vyjadřuje Boží myšlenky a povahu. Pomocí tohoto věčného a neměnného zákona člověk poznává stav, v jakém se nachází. Podívejme se na desatero dílčích drobných pohledů každodenního života.

Hodina příjezdu autobusu se blíží a babička netrpělivě přechází kolem okna. Čeká. Má přijet vnuk, který pra-

cuje v nedalekém městě. Jeho rodiče žijí daleko, a proto přijíždí dvakrát týdně za babičkou. Pro tu je to vždy sváteční chvíle. Aby lépe slyšela autobus, pootevřela si okno. I dveře do chodby jsou otevřené, aby nemusel klepat nebo zvonit. Po domě se šíří vůně pečeně a koláčů. Konečně! Skřípnutí brzd autobusu oznámilo očekávaný okamžik. Babička vzrušeně sleduje každého vystupujícího, kdy už se objeví ten její kluk. Přijel! Babička se ulevilo. Štěstím naplněné nitro cítí lásku k vnukovi, který jí tak pevně přirostl k srdci. Má ho velmi ráda, od malička se mu věnuje a snesla by mu „modré z nebe“. Sama měla těžký život, plný strádání a utrpení, nemůže přece dovolit, aby také vnukovi něco scházelo. Ať se má alespoň on dobře. Je ochotna vzdát se všeho, jen aby on měl dostatek, vždyť ona toho potřebuje už tak málo.

Babička snáší na stůl všechny dobroty, které připravila. „Vnouček“ se v obložení dobrého jídla cítí uspokojeně a babičku hřeje u srdce, že mu

chutná. Je to pro ni ta nejlepší odměna. Po večeri umývá nádobí, pak vytře chodbu a vyčistí vnukovi také boty, aby se s tím nemusel zdržovat. Chlapec mezi tím napsal dopis své milé a zbytek večera brnká na kytaru. Babička je ochotna pro svého vnuka udělat všechno, co mu uvidí na očích. Vždyť žije jen pro něho, je pro ni vším.

Děj jistě pokračuje dál, ale i tato malá ukázka nás varuje před nebezpečím takové „lásky“. Mnozí rodiče a prarodiče své potomky přímo zbožňují, zasvětili jim svůj život, slouží jim, poslouchají je. Hýčkají své děti a ony veškerou pozornost upoutávají na sebe. Většinou si vůbec neuvědomují, jak škodí sobě, ale hlavně svým dětem.

Kdo miluje někoho nebo něco více než Boha, přestupuje také přikázání, hned to první: „Nebudeš mít jiného boha mimo mne“ (2 Moj 20,3). Nepozorujeme dostatek dokladů toho, k čemu vede nerespektování tohoto Božího příkazu?

P. KOBIELA

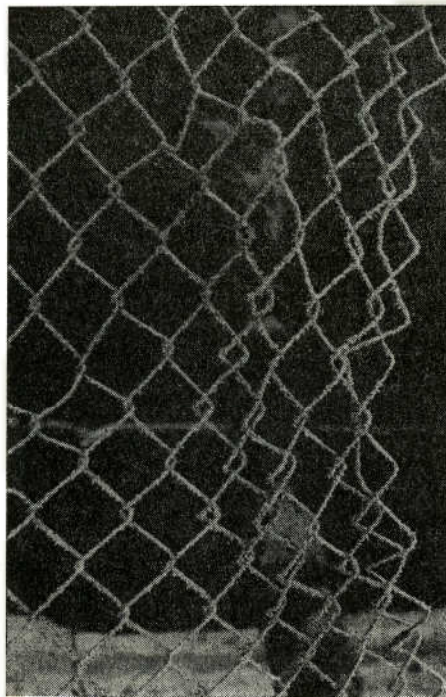
Apoštol Pavel píše křesťanům v Efezu: „Ať je vám vzdána všechna tvrdost, zloba, hněv i křik... buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní a odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“

Píše tu na adresu všech věřících, platí to i manželům. Soužití dvou lidí provázají vždy nějaké problémy. Konfliktům se mezi dvěma lidmi, kteří spolu delší čas žijí, nevyhneme. Nevřešené konflikty jen napětí umocňují. Někdy zlost potlačíme, jindy nutně dojde k incidentu. S tím musí každý počítat a přiměřeně se vyrovnávat.

Manželské neshody nemusejí končit rozvodem. Psychologové považují hádku za jeden ze způsobů, „jak si to vyříkat“. Zahajuje to ponejvíce žena ve snaze poukázat na různé nejasnosti, které se v posledním období nakupily.

Nezasvěcenému by se zdálo, že to je dobrý způsob řešení, protože chtějí-li lidé něco kloudného vyřešit, měl by i ten druhý slyšet jiné stanovisko a rozumně ho posoudit. Žel, že dialog sklouzne do obyčejné hádky. Obě strany začnou řinčet zbraněmi, nastřádá ná zlost se uvolňuje a šermuje se slovy tak, aby to pořádně bolelo. Některé ženy se do toho zápolení dovedou natolik vžít, že jejich údery mistrovsky zasahují nejcitlivější mužova místa.

Psychologové objevili tzv. „konstruktivní hádku“. Není to sice všemocný nástroj, ale ovládat jej není rozhodně na škodu. Důležité je vidět předmět sporu očima partnera a s jistým nadhledem. Není to nic nového, jen stará zásada umět se vcítit do situace toho druhého a za předpokladu Ježíšovy rady: „Co chceš, aby ti dělal on, dělej ty jemu — a co nechceš, aby ti dělal, taky mu nedělej.“

ZLOBA A HNĚV v manželství

KAREL ŠPINAR

Proto bychom neměli partnera zbytečně zraňovat, urážet nebo propadnout citovému vzplanutí — lítosti nebo vzteku. Indičí filozofové radí, abychom při sporech mlčky vyslechli odpůrce, potom jeho myšlenky krátce zopakovali a jestliže on potvrdí, že jsme jim správně rozuměli, pak bychom je měli začít vyvracet. Tuto zásadu musí pochopitelně zachovávat i druhá strana. Nezapomeňme přitom i na některé taktické prvky, jako např. „lámání hrotů“. Každou výtku nelze odrážet výtkou, ale ztlumit určitou sebekritikou. Vždyť nikdo není bez chyby. Dojde-li v manželství k hádce, obvykle nebývá chyba jen na jedné straně. Chybující jsme všichni, proto je dobře přiznat své chyby.

Zatímco v hádce mizí objektivita a na partnera pohlížíme přes filtr negativních pocitů, měli bychom při konstruktivním sporu nacházet na druhém i něco kladného, toho se zachytit a s tím počítat i v průběhu dialogu.

Ke konfliktům tedy dochází. Úroveň manželského vztahu se však nedá hodnotit počtem hádek, ale spíše podle schopností dalšího vzájemného přizpůsobení, podle rychlosti vyprchání předmětu sporu a podle způsobu opětovného, kladného citového sblížení. Že ke konfliktním situacím dojde, s tím počítá i bible. Zde právě je na místě Ježíšova rada o odpouštění. Odpustit nejen dvakrát nebo dokonce sedmkrát, ale „sedmdesátkrát sedmkrát“. Vždyť nám Pán Bůh v Kristu odpouští také stále, prosíme-li jej o to. Proto Pavel připomíná Efezským: „Buďte k sobě laskaví a odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“

DOBRODINÍ SPÁNKU

Robert Holík byl živé dynamo. Uměl vycházet lidem vstříc, byl přátelský a pro mnohé další kladné hodnoty se mu všude otevíraly dveře k úspěchu. Zdálo se mu, že jeho energie má nevyčerpatelné konto, a proto z něj vybíral opravdu vysoké částky. Když jeho kolegové po pracovní době byli už dávno doma, v oknech jeho konceláře se ještě svítilo. Pracoval, aby to někam dotáhl.

Opravdu dokázal hodně, až na to, že ve třiačtyřiceti letech dostal první infarkt. Dnes, po pěti letech, už o něm není slyšet. Lidé rychle zapomínají. Kdyby hospodařil se svou energií rozumněji, mohl být produktivní podnes a jeho manželka by nemusela dětem nahrazovat otce i matku současně.

Každá autobaterie se musí časem nabíjet. Člověk rovněž potřebuje v pravidelných intervalech „vypnout“ a získat novou energii, jako akumulátor při nabíjení. Moudrá Prozřetelnost nás vybavila bezpečnostním či pojišťovacím mechanismem. Můžeme nepřetržitě pracovat, až nás najednou přepadne velká potřeba spánku. Bez tohoto moudrého zařízení by se člověk snadno vyčerpal tělesně i duševně.

Během spánku se nám uvolňují svaly a nervový systém se zbavuje zátěže, kterou s sebou přináší život. Když spíme, běží obnovovací program na plné obrátky.

Jsi vyčerpán — podíval ses na sebe do zrcadla? Je to zlé, vid. Ale zdravý, hluboký spánek je tím nejlepším kosmetickým prostředkem. Průzkum ukázal, že během spánku se kožní buňky dělí dvakrát rychleji a tvoří se nové buňky, než v době, kdy člověk bdí. Dá se říci, že vydatný spánek je vedle plnohodnotné výživy pravděpodobně nejdůležitější činitel mladého vzhledu.

Protože každý člověk prospí asi jednu třetinu života, měli bychom věnovat spánku přiměřenou pozornost. Vždyť mezi dvacátým až sedmdesátým rokem života prospíme pravděpodobně více než 15 let. Možná, že se někomu tyto údaje zdají nadsazené, ale je tomu skutečně tak.

JAK DLOUHO SPÁT

Velmi často se lidé lékařů ptají: „Jak dlouho mám denně spát?“ Na to není jednoznačná odpověď, protože každý člověk potřebuje něco jiného. Někomu stačí pět hodin spánku denně a cítí se při tom svěží a čilý. Jiní potřebují k svěžesti devět nebo i deset hodin spánku. Průměr se pohybuje tak mezi šesti až osmi hodinami. Nejdůležitější při tom je, abyste si nedělali starosti nad tím, kolik hodin jste měli spát. Dbejte pouze na to, abyste se cítili odpočinutí a svěží. Dejte svému organismu, co potřebuje. Na druhé stra-

ně ovšem ani nadměrné vylehávání nemá smysl. Všichni odborníci v tomto odvětví se shodují v tom, že spánek je tím blahodárnějším, čím pravidelnější dobu ke spánku máme. Naše tělo se přihlásí o své požadavky zcela bezpečnými signály — jen si jich dobře všimáme.

NESPAVOST

Člověk potřebuje k tomu, aby usnul, průměrně asi 7 minut. Různé výzkumy ukázaly, že přibližně polovina dospělých trpí nespavostí. Aby mohli usnout, spolykají ročně kilogramy tabletek pro spaní. V některých zemích, např. ve Velké Británii, tvoří tablety pro spaní největší podíl předepisovaných léků. Je to celých 10 procent medikamentů. V Německé spolkové republice tvoří tablety pro spaní a jiné uklidňující prostředky z celkové spotřeby léčiv přes dvacet pět procent.

Spánek, který si přivodíme pomocí tabletek, tedy chemickou cestou, vypadá jako jednoduché řešení složitého problému, ale jen na první pohled. Kdo si slibuje pomoc od tabletek, vyvolává nové problémy. Jednak to jsou vedlejší účinky, které s sebou přináší trvalé užívání prostředků na spaní, a ty nebývají zanedbatelné. Ale co horšího, že je zde nebezpečí návyku. Návyk pak může u někoho přerůst až v závislost na nich, podobně jako bývá závislost na drogách. Návyk si můžeme vypěstovat velmi rychle, i když tablety užíváme jen krátkou dobu.

Známe však i lepší prostředky proti nespavosti než tablety. Nic nás nestojí, jsou jednoduché, bez vedlejších účinků a jiného nebezpečí a přitom mají stejné výsledky. Shrňme si je do několika bodů:

CO DĚLAT PROTI NESPAVOSTI

1. Postarejte se během dne o dostatek tělesného pohybu. Kdo se přes den dostatečně unaví, večer snadněji usne.

Ale před spaním se už moc nenamáhejte. Krátká a pohodlná procházka vám nejlépe pomůže.

2. Chodte spát pravidelně ve stejnou dobu. Patříme k živočichům, kteří si snadno zvykají. Jít si lehnout v určenou dobu se má pro nás stát příjemným návykem.

3. Varujte se pozdě večeret. V posledních hodinách před spaním už nejezte. Dbejte na to, aby večere byla jen lehká, snad trochu ovoce nebo zeleniny.

4. Nezvykejte si před spaním dřímát v křesle. Když se toho vzdáte, usnete rychleji.

5. Použijte před spaním teplou koupel. Ovšem ne horkou, protože tím by se vám zrychlil krevní oběh a spánek byste zahnali.

6. Vyvarujte se všeho, co vás může vzrušit nebo podráždit. Nezapomeňte, že i káva, čaj nebo tabák dráždí.

7. Dýchejte zhluboka. Napřed zhluboka ústy vydechněte, pak se úplně nadechněte nosem, několik sekund vzduch zadržte a pomalu zase nosem vydechněte. Několik sekund počkejte a začněte znovu.

8. Naučte se systematicky uvolňovat. Soustřeďte se postupně na každou část těla a dokonale ji uvolněte. Začněte od hlavy: Myslete na to, jak právě uvolňujeme pokožku hlavy, čelo, oči, uši, ústa, šíji, ramena, postupně obě paže, pak trup, nohy.

9. Myslete na něco pěkného. Začněte s tím už nějakou dobu před spaním. Uvědoměle odsuňte všechny denní starosti a problémy. Svě myšlenky usměrňujte k příjemným věcem.

10. Otevřete okno. Dopřejte svým plícím čerstvý vzduch. V chladné místnosti usnete spíše než v přetopené.

11. Vyhybejte se rušivému světlu. Stáhněte záclony nebo si zakryjte oči nějakým stínítkem.

12. Vyhněte se hluku. Přinejhorším si dejte do uší ucpávky, které slouží jako tlumiče hluku. Dostanete je v lékárně.

13. Začněte počítat od jedničky pomalu a stále dál. Nesmějte se, opravdu to mnohým pomáhá. Je to nudné, ale právě to, že děláme něco nudného, co se opakuje a na co nemusíme zvlášť myslet, nás uspává. Protože znáte výsledek už předem, nejste na nic zvědaví a nevzrušuje vás to. Obvykle neusínáme proto, že na něco intenzívně myslíme, že se zabýváme nějakým problémem. Jde vlastně o to, abychom se uklidnili.

Těchto několik rad by nám mělo pomoci usnout. Protože nejsme všichni stejní, ani výsledky nemusejí být u všech stejné. Vyzkoušejte je, něco z toho vám určitě pomůže.

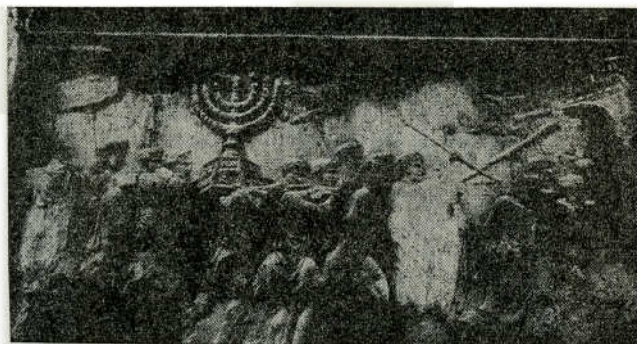
„Sladký je spánek toho, kdo pracuje, ať jí málo nebo mnoho, ale přesytenost nedopřeje boháčovi usnout“ (Kaz 5, 12).

„Ulehneš-li, nebudeš se strachovat, ulehneš a příjemný bude tvůj spánek“ (Přís 3,24).

MUDR. J. F.

Detail z Titova vítězného oblouku v Římě: sedmiramenný svícen, válečná trofej z jeruzalémského chrámu

Ostatní snímky představují model chrámu, moderní pokus o rekonstrukci původní podoby

BIBLICKÉ CHRÁMY

Při čtení bible se často setkáváme se zmínkami o chrámu. Starý zákon dokonce přináší detailní popis, jak vypadal původní přenosný svatostánek a později jeruzalémský chrám. Mnozí čtenáři tyto popisy vynechávají, protože jim připadají těžko srozumitelné a málo významné. Následující řádky chtějí čtenářům na základě biblických popisů a soudobých pokusů o rekonstrukci přiblížit starozraelský chrám a jeho význam.

Dějiny jeruzalémského chrámu začínají vlastně už patriarchou Abrahamem. 1. Mojžíšova (22. kap.) popisuje, jak jej Bůh vyžal, aby obětoval svého syna Izáka. Vybral dokonce i místo k oběti. Měla se uskutečnit na jednom z vrcholů hřebene mezi jordánským údolím a Středozemním mořem — na hoře Mórija. Musím připomenout, že se oběť neuskutečnila. Bůh Abrahama zkoušel a když viděl, že je poslušný do krajnosti, nařídil mu, aby místo syna obětoval připraveného berana.

David na počátku své vlády, o osm století později, uvedený prostor dobyl a zřídil zde své hlavní město Jeruzalém. Vrchol, na kterém Abraham postavil oltář, stál severně od Davidovy pevnosti a patřil Jabusejci Ornanovi. David pozemek odkoupil a chtěl na něm postavit chrám.

Davidův syn a nástupce Šalomoun nechal předně upravit stavební pozemek a zasypat proláklinu, která oddělovala plánovaný chrámový prostor od původního Davidova města. Rozsáhlými zemními pracemi nechal podstatně rozšířit prostranství potřebné k zamýšlené stavbě. Zajistil také dodavatele stavebního dřeva a účast odborníků z Fénicie

smlouvou s tyrským králem Chiramem. Doly na Sinajském poloostrově dodávaly potřebné množství mědi k výrobě bronzových částí stavby a zařízení chrámu. Jednotlivé předměty slévali v jordánském údolí za pomoci fénických řemeslníků. Celá stavba chrámu trvala sedm let a pět měsíců.

POPIS CHRÁMU

Nádvorí. Neznáme jeho přesné rozměry. Víme však, že na nádvorí stály dva velmi důležité bohosluzebné předměty — obětní oltář a nádrž na vodu. Nádrž říkali „měděné moře“. Odhaduje se, že se do ní mohlo vejít 40 000 až 70 000 litrů vody. Měla v průměru nejméně 5 metrů a výšku 2,5 metru. Byla uložena na hřebtech čtyř trojic bronzových býků. Obětní oltář stál buď přímo na místě Abrahamova oltáře nebo v jeho blízkosti. Byl celý z bronzu. Měl čtvercový základ o straně 10 metrů a byl vysoký 5 metrů. Kněží k němu vystupovali po rampě.

Směrem k západu stála samotná budova svatyně. I když bible pečlivě popisuje některé detaily, není celková rekonstrukce snadná. Bezpečně víme, že se svatyně skládala ze tří nesterpně důležitých částí.

Před síň. Byl to jakýsi vestibul, vstupní dvorana o rozměrech přibližně 5 krát 10 metrů. U před síně stály dva bronzové sloupy.

Svatyně. Dvojdílné dveře z cypřišového dřeva uzavíraly vstup do samotné svatyně. Svatyně měla obdélníkový tvar o rozměrech 10 krát 20 metrů a výšku 15 metrů.

Světlo pronikalo do místnosti otvory v horní části stěn. Kamenné zdi přikrývaly cedrové desky, zdobené řezbami.

V této místnosti stál po pravé straně stůl s „předkladnými chleby“ (kralický překlad: chleby předložení) na pozlaceném stole bylo narovnáno dvakrát po šesti chlebech. Kněží je vyměňovali každý týden. Naproti dveřím stál zlatý kadidlový oltář a po levé straně svícny.

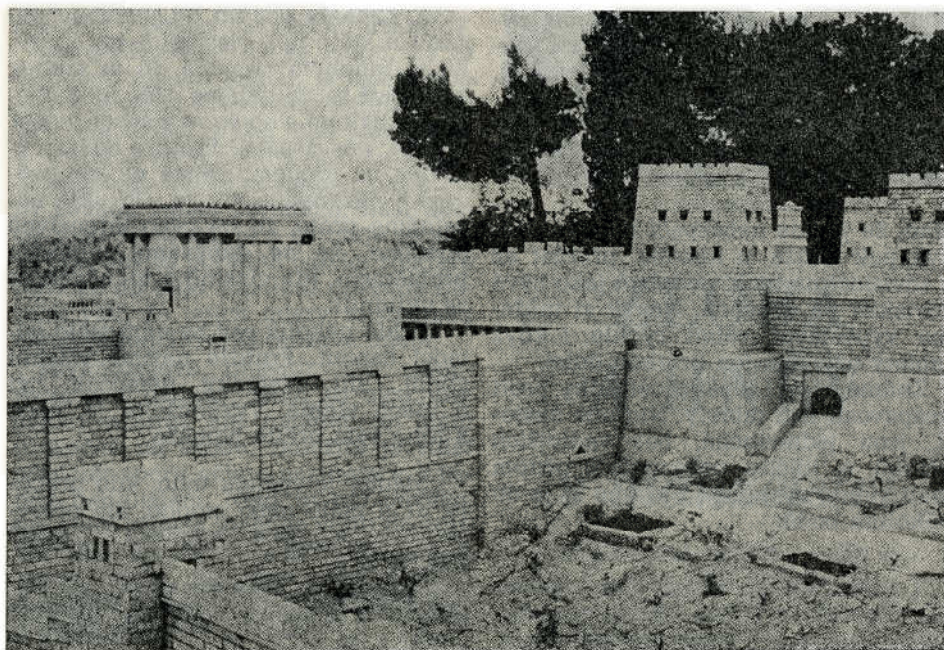
Velesvatyně (Svatyně svatých). Místnost ve tvaru krychle o straně 10 metrů, naprosto bez oken. Jediným předmětem ve velesvatyni byla truhla smlouvy (schrána úmluvy), skutečná truhla z akátového dřeva, bohatě pozlacená. Přikrývala ji těžká zlatá deska, zvaná „slitovnice“, vůbec nejdůležitější předmět ve svatyni. Na slitovnici stály dvě pozlacené sochy andělů z olivového dřeva.

Šalomounův chrám vyloupily roku 597 před Kr. babylónské armády. V roce 586 před Kr. jej Babylóňané úplně zničili a srovnali se zemí. Tehdy odvedli mnoho Židů do zajetí a provdzy ukončili samostatnost Judského království.

Zorobábelův chrám. Roku 538 před Kr. dovolil Židům král perské říše Darius I., aby se vrátili do Jeruzaléma a znovu vybudovali zničený chrám. Povolení ke stavbě potvrdil i pozdější panovník Artaxerxes. Část židovských zajatců se skutečně vrátila a začala stavět. Stavbu vedli Jozue a Zorobábel. Zřejmě se snažili co nejvěrněji napodobit dřívější Šalomounův chrám, nemohli si ovšem dovolit tak nákladnou výzdobu a vybavení jako předcházející stavitelé. Pamětníci dřívějšího chrámu neskrývali svůj smutek. I vnitřní vybavení napodobovalo dřívější chrám, scházelo tu však to nejdůležitější — truhla smlouvy. Ta se ztratila zřejmě již roku 597. Podle židovské tradice ji uschoval prorok Jeremiáš s několika dalšími zbožnými Židy před Babylóni. Prý ji ukryli v jeskyni, kterou ovšem nikdo nikdy neobjevil. Tento chrám zneuctil a znesvětil seleukovský král Antiochus Epifanes v letech 175–164 před Kr. a také římský vojevůdce Pompeus, který roku 63 př. Kr. obsadil Jeruzalém.

Herodův chrám. Judský král idumejského původu, Herodes Veliký, se chtěl zalíbit Židům, a proto začal nákladnou přestavbu chrámu. Chtěl z něho vybudovat skutečný „div světa“. Podstatně zvětšil chrámové prostranství a od roku 19 př. Kr. začal přebudovávat samotný chrám. Hlavní hrubé práce trvaly 10 let, ale další dokončovací práce se táhly až do roku 64 po Kr. Zvětšené nádvorí nechal stavebně rozdělit na několik částí. Tak vzniklo „nádvorí pohanů“, „nádvorí žen“, „nádvorí Izraele“ a „nádvorí kněží“. Před síň rozšířil na 50 metrů a údajně měla také stejnou výšku. Svatyně a velesvatyně zůstaly zřejmě shodné s předcházejícími stavbami.

Kromě hlavní budovy svatyně patřil ke každému chrámu ještě komplex dalších po-

mocných budov a místností. Byla to skladiště materiálu potřebného k provozu chrámu, skladiště obětovaných surovin a zemědělských plodů, pokladna chrámu apod.

Shodné bylo i vnitřní zařízení svatyně. Sedmiramenný svícen, vyrobený pro Zorobábelův chrám, přetrval i v chrámu Heroda. Je vyobrazen na vítězném oblouku Tita v Římě jako válečná trofej. Oblouk měl oslavovat vítězství nad Jeruzalémem roku 70 po Kr. Tehdy Římané definitivně zničili celý chrám. Dochovala se z něj pouze opěrná zeď nádvoří, tzv. „zeď nářku“.

Pro úplnost bychom se měli zmínit ještě o dvou dalších chrámech. Jeden si postavili na hoře Garizim Samaritáni a druhý postavili Židovští žoldnéři na nilském ostrově Elefantinu v jižním Egyptě. Ani z jedné stavby se nám však nezachovalo naprosto nic.

Salomoun a jeho následovníci nestavěli chrámy podle svých představ nebo po vzoru egyptských či fénických svatyní, ale jak zdůrazňuje bible, podle Božího návodu.

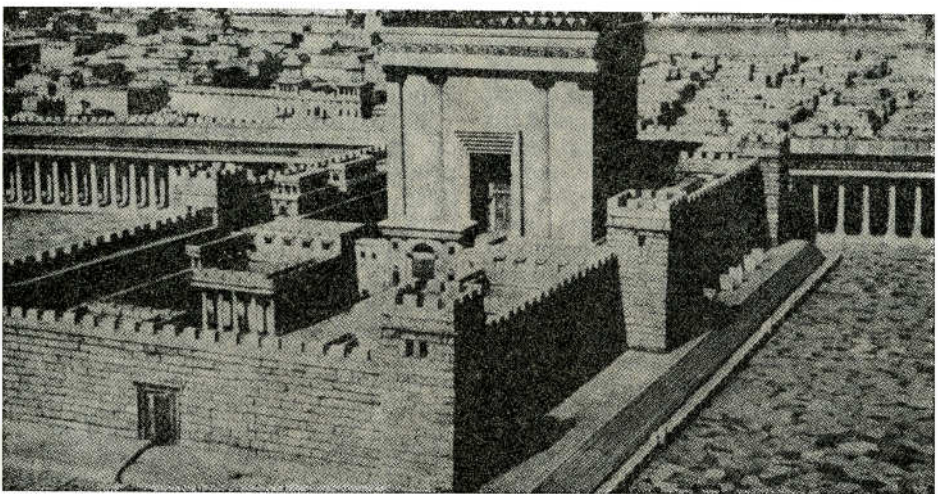
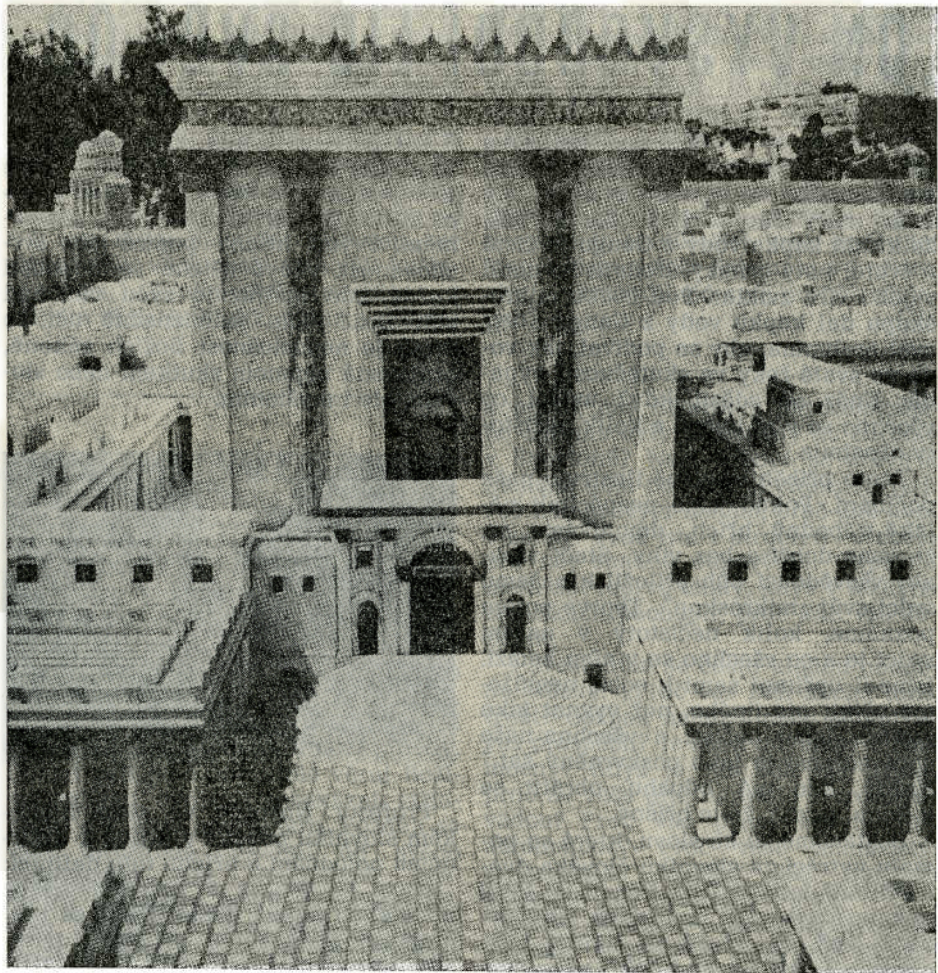
Když izraelité vyšli z egyptského otroctví, dostal Mojžíš od Boha návod ke stavbě přenosného svatostánku. Detailně je popsán ve 2. Mojžíšově (kap. 25-30, 36-39). Stánek sloužil jako vzor ke stavbě dalších chrámů.

Nic v chrámu nesmělo zobrazovat Boha. Bůh Izraele je tak jedinečný, že jej nelze k ničemu přirovnat a ničím zobrazit. Přije si však udržovat s lidmi nejužší vztahy. Bůh používal celou svatyni a její služby jako výchovný prostředek, aby svému lidu přiblížil nebeské skutečnosti.

Význam chrámu. Mělo to být viditelné sídlo neviditelného Boha uprostřed jeho lidu. Na nádvoří měl přicházet z Božího příkazu každý věřící. Tam si měli izraelité uvědomovat své hříchy. Přijít mohl každý, ale ne jakýmkoli způsobem. Nádooba s vodou sloužila k umývání a očišťování (v Novém zákoně ji nahrazuje křest). Když si člověk uvědomil svou vinu a potřebu odpuštění, měl přinést oběť. Většinou to byla různá zvířata, podle zámožnosti obětujícího a podle druhu oběti. Obětující usmrtil zvíře na nádvoří. Ve většině případů byla na oltáři spálena pouze část oběti, další sloužila jako potrava pro kněze nebo byla určena k uspořádání „obětního hostinu“, který obětující připravil pro členy své rodiny, přátele a známé, případně levity a chudé. Obětní hostinu měl vyjadřovat radost z odpuštění a ze společenství víry. Krev obětovaného zvířete vnášel kněz do svatyně, několika kapkami pomazal rohy zlatého kadidlového oltáře. Krev představovala nevinnou oběť, která zemřela zástupně za hříšníka.

Každé ráno a každý večer pálili kněží na zlatém oltáři kadidlo. Stoupající dým a vůně představovaly modlitby lidí, kteří přinesli oběti a žádali o odpuštění.

Velesvatyně. Nad slitovnicí se v Šalomounově chrámu ukazoval symbol Boží přítomnosti. Symbolika je velmi pozoruhodná. Truhla smlouvy představovala vlastně

trůn. Obsahovala pamětné předměty, manu, Áronova hůl a desky zákona — doklady Boží spravedlnosti, milosti a laskavé péče.

Celé poselství svatyně bychom mohli shrnout následovně: Bůh si přál, aby člověk respektoval a uskutečňoval Boží vůli. Boží vůli zkratkovitě vyjadřuje desatero přikázání. Neposlušnost nesla důsledky, hřích člověka odsuzuje k smrti. Jestliže však činí pokání, může dosáhnout odpuštění. Podle Božího příkazu mělo místo něj zemřít nevinné zvíře. Každá oběť vlastně oznamovala a znázorňovala smrt Ježíše Krista. Bůh

tak lidi vedl, aby si uvědomovali závažnost hříchu.

Člověk smířený s Bohem bude dále žít podle Boží vůle, protože si uvědomuje, že je to pro něj dobré. Zákon je projevem Boží lásky k člověku, nezakazuje mu nic dobrého, pouze jej chrání před zlem. Člověk se učí důvěřovat Bohu. Učí se chápat, že jeho úděl závisí na Boží milosti. Svatyně a její služba symbolicky představuje spasení v Ježíši Kristu a pomáhá nám pochopit skutečnosti Nového zákona.

Zpracoval K. NOWAK

„ON VYŠVOBODÍ LID SVŮJ OD HŘÍCHŮ JEJICH“

Stalo se to v Banáras, indickém poutním městě na řece Ganze. V době britské nadvlády tam žil hinduistický kněz, který jako všichni hindové věřil, že každá kapka vody z Gangu je čistá a svatá. Jistý britský úředník ho chtěl v jeho víře zviklat. Pod čochu mikroskopu dal kapku vody z Gangu a vyzval brahmínu, aby se podíval, jak voda ze svaté řeky ve skutečnosti vypadá. Kněz se zděsil, když uviděl, co všechno se v ní hemží a kolik nečistoty obsahuje.

Tento příběh výstižně ilustruje naše počínání. Pokud jsme nespáchali nějaký nápadný hřích, domníváme se, že jsme dobří a bez viny. Stačí však, aby vševědoucí Bůh přiložil k našemu srdci svůj „mikroskop“. Teprve potom poznáme, kolik nečistoty v našem srdci je a co všechno se v něm hemží. Jsme-li upřímní sami k sobě, nemůžeme učinit nic jiného, než vyznat jako Izaiáš: „Jsme nečistí a všechna naše spravedlnost je jako poskvrněný šat.“ Každý, kdo má odvahu obrátit se k Bohu, pozná, že je hříšný.

Dostáváme se ke slovu, které se pomalu vytrácí ze slovníku člověka dvacátého století: HŘÍCH. Pokud ho ještě někdo užívá, pak mu dává jiný význam než ten, který mu náleží. Lidé oslabili obsah slova „hřích“ a mají ho spíše jako synonymum pro omyl, nedopatření nebo chybu. Tato „degradace“ hřichu však nic neubírá na jeho zvrácenosti a zákeřnosti. On je odpovědný za všechno utrpení, bolesti, nemoci, krveprolévání a smrt. Na cestě lidstva neleží větší překážka než hřích.

Protože poznání hřichu je jedním z prvních kroků na cestě k Bohu, otevíráme nový cyklus úvah nejen o podstatě hřichu, ale jak nadpis napovídá, ukážeme si především, že je možnost vymanit se z jeho otroctví.

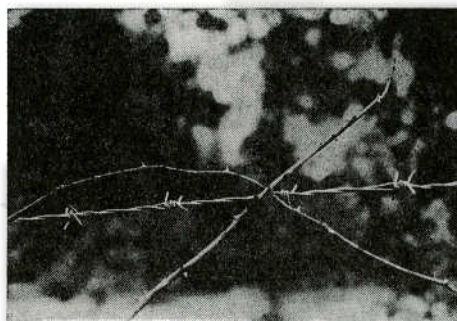
EXISTUJE HŘÍCH?

Hřích není označení pro něco neskutečného, co si vymysleli nábožensky založení lidé. Hřích je krutá realita zatěžující život všech obyvatel naší planety. Od kolébky až do hrobu je každý z nás obklopen hřichem.

Proto Bůh pro nás nechal napsat bibli, ve které věnuje hřichu tak velkou pozornost, že pouze čtyři kapitoly z celého Písma se zabývají bezhříšným stavem lidstva. První dvě kapitoly popisují svět před pádem do hřichu a poslední dvě ukazují na dobu po druhém příchodu Krista, až bude hřích jednou provždy zlikvidován. To, co je mezi tím, jsou dějiny největšího dramatu — boje mezi dobrem a zlem.

Že hřích není neskutečný pojem, vyplývá již z toho, že za ním vždy stojí někdo, kdo ho působí. A pro tohoto viditelného a hmatatelného „provizore“ hřichu má bible označení HŘÍŠNÍK.

Jak jsme již uvedli, hřích není pouze nějaký neškodný omyl. Každý hřích je vzpoura proti Bohu. Ať někdo v Bohu věří, nebo nevěří, na věci se nic nemění. Svými hříchy popírá jeho svrchovanost. Vždyť hřichu se dopouští každý, kdo nadřazuje svou vůli nad vůli Boží. Bible jednoznačně učí, že hřích je neposlušnost Božích zákonů, projevená nejenom skutkem nebo slovem, ale i myšlením.

Profesor Novotný ve svém Biblickém slovníku podává v úvodu k obsírnému pojednání o hřichu tuto definici: „Hřích je jedním z nejdůležitějších biblických pojmů, jehož obsah se prohluboval podle toho, jak rostlo povědomí svrchovanosti, svatosti a lásky Boží a závaznosti smlouvy s Bohem. Vždycky však byl hřích výrazem neposlušnosti vůči Bohu a tudíž něčím nemorálním, urážkou a porušením Boží normy.“

V minulosti lidé lépe rozuměli tomu, co je hřích. Slovo hřích vyvolávalo představu nejvyšší špatnosti a ničemnosti. Hřích, to byla uznávaná „veličina“ mravního úpadku, ke které se přidávala jen slova, jimiž se upřesňoval její obsah. Říkalo se: vražda je hřích, krádež je hřích, lhaní je hřích.

Moderní člověk se slovu „hřích“ vyhýbá a samotného hřichu se nebojí. Spíše naopak, touží po něm a často v něm hledá uspokojení. A když se už čas od času někdo rozhorlí nad nesprávným jednáním druhých, tak je neohodnotí jako hřích. Závist, zlomyslnost, nadutost, nesnášenlivost, lakota, lež, podlost nebo lstivost se netrestají a lidé je nazývají charakterovým kazem, chybou, poblouzněním, omylem, netaktností nebo společenským nedostatkem.

Krádež, nepoctivost, hrubé urážky nebo vraždy jsou sice trestány a lidé je ostrými slovy odsuzují, ale za hřích je nepokládají. Rozhodně v nich nevidí něco osudového nebo katastrofálního. Zaslouží-li si moderní člověk slovo „hřích“, klade si otázku: Co to je? Dnes ještě něco takového existuje?

Ano, hřích existuje a působí trápení, bídu, neštěstí a strasti. Hříchy, to jsou vraždy, krádeže, terorismus a násilnosti. Ale hřích je i nadutost, zlo-

myslnost, nesnášenlivost, závist, lakota, podlost — a dokonce i malá lež.

JAK PŮSOBÍ HŘÍCH?

Kdosi před časem napsal, že nic tak člověka nezklame, jako hřích. Slibuje nám štěstí, ale přinese neštěstí. Slibuje radost, ale přinese žal. Slibuje bohorovné sebevědomí, a zatím se po hřichu dostaví stud a pocit hanby.

Zhoubná působnost hřichu je zaměřena trojím směrem: narušuje vztah k Bohu, ničí společenství s lidmi a působí zhoubně na charakter toho, kdo se hřichu dopouští.

Předně narušuje vztah mezi Bohem a člověkem. Jedinečnou ilustrací této skutečnosti nacházíme na prvních stránkách bible. Co zakusil Adam po svém pádu do hřichu, to se stále a stále opakuje u všech hříšníků. Pokušitel mu slíbil, že bude jako Bůh, protože bude více vědět. Adam se domníval, že stoupne jeho důstojnost a že vystaví na odív svoji vážnost. A zatím se ustrašeně skrýval v křoví, protože neměl odvahu postavit se před svého Stvořitele.

Stejně je tomu i dnes. Člověk s nevyznanými hříchy utíká před Bohem. Protiví se mu náboženství, nechce nic slyšet o Bohu, netouží po jeho slovu, má nechuť k modlitbě a nakonec je schopen na Boha svalovat následky svého špatného jednání. Čím více se takový hříšník od Boha vzdaluje, tím méně ho vidí. Do stejného odloučení se dostal i Boží vyvolený lid ve starozákonní době, a proto jej prorok Izaiáš tak otevřeně napomínal: „Jsou to právě vaše nepravosti, co vás odděluje od vašeho Boha.“

Hřích narušuje vzájemné vztahy mezi lidmi. Kde se objeví, tam mizí láska. Vraťme se znovu k prvním rodičům. Před pádem do hřichu prožíval Adam dokonalou jednotu s Evou. Jejich vzájemný vztah vyjádřil vyznáním, že ona je „kost z kostí jeho a tělo z jeho těla“. Jak se však situace změnila, když do jejich života vstoupil hřích! Adam žaloval na vlastní ženu.

Nezlehčujme Adamovo jednání. Uvažme jen, co všechno se v jeho jednání skrývalo! Na ženu svaloval vinu, protože sám chtěl zůstat čistý. A přitom věděl, že hříšník má zemřít. On ji vlastně hnál na smrt! V jeho jednání nebyla láska, ale nepřátelství.

Jestliže hřích rozdělil dva, kteří byli jedna duše a jedno tělo, oč snadněji zničí vzájemné vztahy mezi přáteli nebo těmi, kteří jsou si ještě vzdálenější. Kde se objeví hřích, tam klíčí sobectví, nenávisť, zloba, hněv, nepřátelství, touha po pomstě — a od toho je již jen nepatrný krůček k zločinům.

Ovšem hřích působí zhoubně i na toho, kdo se ho dopouští. „Hřích nejen odlučuje od Boha, nýbrž ničí v člověku touhu a schopnost Boha poznávat.

Hřích narušuje celý lidský organismus, převrací mysl, obrazotvornost, maří duševní schopnosti... Přetvářející Boží moc už pak nepůsobí změnu povahy. Člověk je slabý, schází mu mravní síla k boji. (E. G. Whiteová: P. K. 152.)

Lidé neuznávají existenci hříchu a nevědomky podceňují jeho nebezpečí. V bibli čteme, že člověk, který nebojuje proti hříchu, nakonec „bude spoután provazy svého hříchu“. (Přísl 5, 22) Tuto pravdu potvrdil i Ježíš Kris-

tus, když řekl, že „každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu.“ (Jan 8,34) A právě tato slova měla na mysli výše citovaná pisatelka s bohatou křesťanskou zkušeností, když na jiném místě napsala, že každý hříšník „nepatří sám sobě. Může sice mluvit o svobodě, ve skutečnosti však žije v nejbídnějším otroctví... Může si namlouvat, že se řídí jen svým vlastním rozumem, ve skutečnosti však poslouchá vůli knížete temna.“ (Touha věků, str. 328)

Bohu však patří dík, že nám otevřel

cestu úniku z tohoto otroctví. A není těžké ji nastoupit. Stačí jen s jeho pomocí vykročit. Ten první krok, který každý musí učinit, je poznání a přiznání, že to nesprávné, co jsem v životě učinil a ještě činím, nejsou jen omyly, chyby nebo charakterové nedostatky, ale skutečné hříchy. Toto přiznání nás nevzdálí od Boha. Právě naopak! Je to důležitý krok směřující k záchraně, Ježíši Kristu, který přišel, aby „vysvobodil lid svůj od hříchů jejich“.

J. D.

NAUČENÍ
Z KNIHY
DANIELE
1.

Ve zkoušce víry

Kniha Daniele přitahovala po celá staletí nejen prosté věřící, ale zvláště náboženské vůdce, reformátory a vědce. Křištof Kolumbus, objevitel Ameriky, horlivě studoval proroctví, a zejména knihu Danielovu. Matematik Isaac Newton se rovněž soustředil na studium této knihy. Důležité však je, že sám Pán Ježíš nám ji doporučil, když předpovídal zkázu Jeruzaléma, která je předobrazem doby před jeho druhým příchodem (Mat 24,15).

Na konci knihy Danielovy (Dan 12,4) se píše: „A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce. Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží.“ Kniha měla být zapečetěna „až do doby konce“. Kralický překlad říká, že „mnozí budou pilně zpytovat“ v době, kdy se rozmnoží poznání. Ve století velkého poznání na poli vědy poskytuje Bůh prostřednictvím svého slova poznání důležitých pravd.

Budeme pročitat knihu napsanou šest set let před Kristem, která ve své první části popisuje životní osudy Daniele a v druhé části podává pozoruhodná proroctví. Prorocká část směřuje k největší události v plánu spasení — k druhému příchodu Ježíše Krista. Příběhy v dějinné části nás učí, jak se máme připravit na tento příchod.

POZADÍ DANIELOVÝCH PROROCTVÍ

Větší část své knihy napsal Daniel v babylónském zajetí a později za vlády médsko-perské. Událost popsáná v prvním verši první kapitoly předznamenává celou knihu: „Léta třetího králování Joakima, krále judského, přitáhl Nabuchodonozor, král babylónský, k Jeruzalému a oblehl jej.“ Jedná se tu o boj mezi Jeruzalémem a Babylónem. První kapitola popisuje střetnutí sil světa a temnosti, dobra i zla, mocí nebeských a pozemských.

V judstvu vládl král Joakim, vedl lid k odpadlictví a ke vzpouře proti živému Bohu. Bůh ochraňoval svůj lid, pokud byli věrní a poslušní. Když se však se svým králem vzbouřili proti Hospodinu, Bůh je přestal chránit. Babylón dobyl Jeruzalém.

Porovnejme obě města. Babylón byl střediskem modlářství a uctívání falešných bohů. Samotnou podstatou jeho existence byla vzpoura proti zákonům pravého a živého Boha. Bylo to sídlo hříchu, nemravnosti a rozkoši. Jeruzalém měl být střediskem uctívání pravého Boha a strážcem Boží pravdy. Dokud byli jeho obyvatelé věrni Božímu zákonu, vynikali sebekázní, střídmostí a krásou charakteru. Později se však Jeruzalém odklonil od svého vznešeného cíle. Nepochopil Boží úmysl a sešel z cesty, vytyčené Bohem. Judské království se odvrátilo od jasných Božích nařízení a přestalo dbát na Boží varování. Proto Bůh dovolil, aby Babylón zničil Jeruzalém.

Nabuchodonozor chtěl zaútočit na města ležící na egyptských hranicích, která se bouřila proti babylónské vládě. Avšak mezi Babylónem a egyptskými pohraničními městy stál Jeruzalém. Když judský král Joakim povstal proti Nabuchodonozorově vládě a porušil smlouvu, babylónští vojáci zaútočili na Jeruzalém. Oblehli město a přerušili zásobování potravinami. Když město vyhladovělo, útočníci přitáhli k hradbám obléhací berany, zaútočili na městské brány, jiní pomocí žebříků přelézali obranné zdi. Ulicemi tekla krev.

Nabuchodonozor nechal zničit i Jeruzalémský chrám. Posvátné chrámové nádoby však nechal přenést do pohanské svatyně v Babylóně. Tím zneuctil Hospodina. V Babylóně zavládla radost z vítězství: „Dobyli jsme Jeruzalém. Zajali jsme nejlepší z jeho obyvatel. Vzali jsme nádoby z příbytku jejich Boha a přenesli jsme je do chrámu našeho boha. To je triumf Babylónanů, vítězství babylónských bohů!“

„BOŽÍ PORÁŽKA“

Prvních sedm veršů knihy Daniele líčí zdánlivou Boží porážku. Jak asi bylo mladému Danielovi, když mu vmetli do tváře otázku: „Jestliže tvůj Bůh je skutečný živý Bůh, jak to, že dovolil zničení Jeruzaléma? Proč tě nezachránil před Babylónany? Proč tekla krev v ulicích tvého města? Proč

dopustil, aby nádoby z jeruzalémského chrámu byly přeneseny do chrámu v Babylóně? Naši bohové ze dřeva a kamene nám pomohli k vítězství! Je-li váš Bůh pravým Bohem, proč jste nyní v zajetí? Proč jste v otroctví?“ Nebylo pro něj snadné odpovědět. Odpověď mohl dát teprve tehdy, když v těžkých zkouškách pochopil, proč Bůh vše dopustil.

I křesťanům se často kladou podobné otázky: „Proč vás Bůh nechá tolik trpět? Cožpak nemůže něco udělat ve váš prospěch? Je snad tak slabý a bezmocný? Když je váš Bůh tak dobrý, proč se vaše dítě narodilo s vrozenou vadou? Proč váš přítel zahynul při autonehodě? Proč vaše manželství ztroskotalo? Jestliže Bůh opravdu existuje, tedy proč, proč, proč?“

Písmo neslibuje křesťanům život bez zkoušek a utrpení, život bez úzkostí a bolestí. Bible spíše poukazuje na Boha, který může a chce nám dát sílu a odvahu, nadějí a důvěru ve všech situacích, které mohou člověka v životě potkat. My, kteří žijeme před druhým příchodem Pána Ježíše, musíme se stejně jako Daniel naučit plně důvěřovat Bohu a ochotně podstoupit zkoušku své víry. Náboženství, které hlásá, že stačí jen odevzdat svůj život Kristu, a tím zmizí všechny strasti, problémy a nesnáze, vede k vytvoření klamných představ. Znamená to honit svůj vlastní stín, jít za „fata morgana“. Existuje mylný názor, že se křesťanům dostane splnění všech Božích zaslíbení již zde na této zemi. Avšak nejvýznamnější dary, které Bůh nabízí, nejsou z tohoto světa. Některá Boží zaslíbení se plní již zde. Pán Ježíš řekl: „Pokoj svůj dávám vám.“ To je nesmírný dar. On však zároveň prohlásil: „Na světě soužení máte“ (Jan 16,33). Ježíšův pokoj je vnitřní pokoj a radost. Radost v životě křesťana neznamena žít bez obtíží. Křesťan neopouští vnitřní pokoj a radost ani v utrpení.

NABUCHODONAZORŮV PLÁN

Pak rozkázal král Ašpenazovi, vrchnímu nad dvořany, aby přivedl z Izraelců, a to z královského potomstva a ze šlechty, jinochy bez jakékoliv vady, pěkného vzhledu, zblhlé ve veškeré moudrosti, kteří si osvojili poznání, rozumějí všemu vědění a jsou schopni stávat v královském paláci a naučit se

kaldejskému písemnictví a jazyku. Král pro ně určil každodenní přiděl z královských lahůdek a z vína, které pil při svých hodech a dal je vychovávat po svých letech. Po jejich uplynutí měli stávat před králem“ (Dan 1,3-5).

Babylónané měli zajímavý zvyk. Když ovládli jiné národy, vybrali si nejschopnější mladíky porobeného národa a přivedli je do Babylóna, aby je vzdělávali na své vysoké škole. Dopřáli jim vzdělání v logice, náboženství a filozofii. Pak je poslali do města nebo země, kterou dobyli. Chytrý král věděl, že nemůže postavit do čela Jeruzaléma příslušníky babylónského národa, protože by neustále docházelo ke vzpourám proti vládě. Zajal mladé lidi, kteří se těšili účtů a byli obdivováni. Těm se snažil vštípit zákony a zvyky Babylóna a přinutit je, aby zapomněli na minulost. Pak je mohl poslat zpět jako správce.

Totéž zamýšlel Nabuchodonozor s Danielem a jeho přáteli. Chtěl je vychovat v duchu Babylóna a pak je poslat zpět jako vladaře do Jeruzaléma.

Nabuchodonozor chtěl vtisknout do mysli těchto mladých mužů filozofii a zvyky Babylóna. Začal tím, že jim změnil jména. Daniel znamená v hebrejštině „Bůh je můj soudce“. Mělo připomínat, že Bůh vidí i jeho život. Nyní dostal jméno Baltazar, což znamená „Bel ochraňuje jeho (králův) život“, jinými slovy: „Danieli, tvůj Bůh neochránil Jeruzalém ani chrám, zato Bel střeží život krále Nabuchodonozora“.

ra“. Jméno dalšího mladíka Chananiáš — „Hospodin je milostiv“ se změnilo na Sidrach — „ctitel Slunce“. Mizael znamená „kdo patří Bohu“, nové jméno Mizach „patřící bohyni z Šéba“. Azariáš má význam „Hospodin pomáhá“. Nové jméno Abdenágo znamená „služebník boha Nabu“.

DANIELOVA STÁLOST

„Byli pak mezi nimi ze synů Juda: Daniel, Chananiáš, Mizael a Azariáš“ (v. 6). V bibli se nemluví o jejich věku. Bylo jim pravděpodobně kolem dvaceti let.

Daniel požádal, aby mu bylo dáno deset dní na zkoušku. Jedl ovoce, zeleninu, obilniny, ořechy.

Bylo to před 2500 lety, Daniel stál v hodovní síni Babylóna. Na stolech byly všechny babylónské lahůdky, víno a všechno, co potěší oko, okouzlí smysly a vzbuzuje chuť.

Daniel se rozhodl, že nebude jíst takový pokrm. Měl k tomuto rozhodnutí důvody. Kromě toho, že byl pokrm obětován bohům, věděl, že takové jídlo neprospěje jeho zdraví.

Písmo uvádí, že „Daniel uložil v srdci svém, aby se neposkvrňoval.“ Rozhodl se tedy cele. Mohl jednat podle tzv. „situační etiky“, mohl si říci: „Urazil bych krále. Mohu snad sníst, co mi nabízejí. Trochu alkoholu mi neškodí.“ Mnozí lidé tak uvažují a rozhodují se v každé situaci pro to snazší. Mladý Daniel však nepil alkoholické víno („které král pil“). I nám praví

Písmo: „Nehleď na víno, jak se rdí, jak jiskří v poháru. Vklouzne hladce a nakonec uškne jako had a štípně jako zmije. Tvé oči budou hledět na nepřítomnosti, z tvého srdce budou vycházet proradné řeči“ (Přís 23,31-33). „Zdaliž nevíte, že tělo vaše je chrám Ducha svatého ve vás? Kteréhož máte od Boha a nejste sami svoji“ (1 Kor 6,19). Daniel netoužil po tom být výjimkou, ale musel jí být ve zlém prostředí. Dokážeme to také? Bude nám záležet více na Boží přízni než na uznání okolí?

První kapitola začíná jakoby porážkou Boha, končí však Božím vítězstvím. Daniel se stal nejvzdělanějším, nejmodřejším a nejschopnějším mužem v babylónské říši. „A Bůh dal těm čtyřem jinochům vědění a zbhlost ve veškerém písemnictví a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům... Král shledal, že Daniel desetkrát předčí všechny věstce a zaklínače, kteří byli v celém jeho království“ (Dan 1,17-20).

Svět potřebuje lidi, kteří se nedají koupit ani se nenechají prodat, kteří jsou opravdoví a čestní, věrní svému přesvědčení jako magnetická střelka pólu a zůstanou věrni Bohu, kdyby všichni od Boha odešli. Evangelista D. L. Moody to vyjádřil slovy: „Svět ještě neviděl, co Bůh dovede vykonat pro člověka, v člověku a prostřednictvím člověka, který se mu plně zasvětil.“

Z Boží milosti chci i já být takovým člověkem.“ M. ŠUSTEK

„Člověk, který se neovládá, je jako pobožené město bez hradeb.“

Přísloví 25, 28

Sebeovládání je nejlepší důkaz vyspělé úrovně člověka. Sebekázní můžeme ovládat své myšlenky a postavit se na odpor zlému. Svá slova i skutky máme měřit podle Božího měřítka. Ten, kdo se naučil ovládat sám sebe, nebude se urážet nad každou maličkost, ale povznes se nad ni. Nebude reagovat ani nenávisť ani pomluvami. Bůh si přeje, abychom svou mysl ovládali posvěceným rozumem, ovládaným Boží milostí.

Mnozí rádi omlouvají svou vznětlivost, vztekllost a nevládná slova. Říkají: „Vždyť víš, že to tak nemyslím...“ Boží slovo však takovou omluvu nenužává. Moudrý Salomoun ve své sbírce přísloví říká: „Člověk, který se neovládá, je jako pobožené město bez hradeb.“

Hněv a rozčilení dokazují, jak málo jsme poznali Pána Ježíše. Jsou také důkazem toho, že člověk ještě neprošel obrácením. Jedno neoprávněné slovo řečené v návalu hněvu nadělá během jedné vteřiny tolik zla, nepřátelství a bolesti, že kdybychom si uvědomili následky, které přinese, nikdy bychom je nevytkli.

Ztráta sebeovládání může být zaviněna přepracovaností, vyčerpáním a únavou. Bůh si však nepřaje, abychom na sebe brali více pracovních povinností, než jsme schopni vykonat. Nechce, abychom pracovali nad své síly, protože pak jej ani takovou práci nemůžeme oslovit a práce sama nepřináší často očekávané výsledky.

Boží slovo podává zprávu o lidech, kterým chyběla ta největší moc, neměli ovládat sami sebe, a proto museli projít tvrdou Boží školou. Když Pán Ježíš povolal svých dvanáct apoštolů, byli mezi nimi dva, kteří od něj obdrželi zvláštní jméno — „Boanerges“, což znamená „synové hromu“. Byli to Jakub

NEJVĚTŠÍ MOC MLADÝCH I STARÝCH

a Jan. Pán Ježíš jim toto jméno dal pro jejich prudkou povahu. Nebyl to titul nijak lichotivý ani čestný, ale Jakub a Jan si jej zasloužili. Hromovali, když se něco nepovedlo, když byli nespokojeni, nebo když něco nešlo podle jejich přání. Hubovali na lidi, na věci, okolnosti: ne sice stále, ale nahromadilo se to v nich a pak to přišlo jako větrná smršť. Pro své hromování nebyli ani oblíbeni, ba ani užiteční. Ten kdo stále hubuje, je neustále rozčilený, není příliš oblíben. Naopak, výbuchy hněvu svědčí o nedostatku duševní rovnováhy. Kdo se nechá strhnout hněvem, nedbá příliš na city svých bližních. Jednou měli jmenování učedníci takovou hromovou náladu a chtěli spustit oheň na malou vesnici proto, že několik vážených občanů města nechťelo přijmout Pána Ježíše tak, jak to podle mínění

učedníků učinit měli. Naštěstí neměli učedníci v rukou moc, aby seslali oheň, a Pán Ježíš se nenechal strhnout jejich vlivem k hněvu. Učedníci byli povoláni ke službě lásky. Jak smutným svěděním by pro ně bylo, kdyby vesnice lehla popelem. Hněv nikdy nepřispívá k šíření Božího díla.

Podobným „synem hromu“ byl také Mojžíš. Měl to v povaze. Byl prchlivý a prudký. Když ukončil svá studia na egyptských školách, věděl o svém poslání, které mu svěřil Bůh. Měl vysvobodit národ izraelský z egyptského otroctví. Hned se do toho dal. Když viděl, jak jeden Egyptan křivdí Izraelci, skočil mezi ně a Egyptana zabil. Myslel si, že vyvolá v Egyptě revoluci a osvobodí svůj lid. Kdyby Bůh nezasáhl a neposlal jej do školy trpělivosti a tichosti, Mojžíš by neuspěl. Bůh však měl docela jiný plán, ale Mojžíš musel se svou prchlivostí bojovat celý život.

Později již jako vůdce národa stál na hoře Sinaj, kde za divokého hřmění a blýskání obdržel desky zákona, pravidla pro život vyvoleného lidu. Stál v Boží přítomnosti a s posvátnou úctou a rozčehvým srdcem sestupoval z hory, aby desky ve stejné úctě předal lidu. Ten si zatím udělal zlaté tele a podle egyptského zvyku kolem něj tančil a oddával se pohanským zábavám. Můžeme mít za zlé Mojžíšovi, že se v něm opět projevovala stará povaha „muže hromu“ a udeřil deskami o zem tak, že se rozpadly na kusy? Ale co tím získal, jaký to mělo význam?

Ve 4. knize Mojžíšově 20. kapitole čteme, že se lid izraelský nacházel na poušti trýzněn žízni. Kolik již učinili zkušenosti s Bohem, kolikrát je v téměř beznadějných situacích zachránil, ale jako by znovu zapomněli na všechno, reptali a nařikali proti Mojžíšovi i proti Bohu. Mojžíš věděl, co dělat v těžké chvíli života, znal moc modlitby, a proto prosil Boha, aby sám opět zasáhl a pomohl lidu. Bůh mu dává příkaz, aby shromáždil všechny lid kolem skály, promluvil k ní, aby vydala

vodu. Mojžíš shromáždil lid, ale místo, aby promluvil ke skále, vzal hůl a do skály udeřil. Jak rádi bychom Mojžíše omluvili. Nedi víme se mu. Vždyť vedl už tak dlouho lid, který, místo aby se poučil z předivného Božího vedení, umí jen naříkat. To by došla trpělivost kde komu. Ale Bohu se nelíbí hněv a zlost. Tato prudkost stála Mojžíše velkou daň. Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi: „...neuvedete shromáždění toto do země, kterou jsem jim dal.“

Jedné noci se rozpoutala strašná bouře. Blesky se křižovaly, hrom burácel. Filozof poznamenal ke společníkovi, s kterým šel temným lesem: „Potřebovali bychom trochu méně rámusu, ale zato více světla.“ Hrom naháněl lidem strach, ale světlo ozařuje cestu a umožňuje chůzi ve tmě.

BŮH MĚNÍ „SYNY HROMU“ V „SYNY LÁSKY“

Kdyby Jakub a Jan pokračovali ve svém láteření, hněvu a horlení, nikdy by se nestali Božími nástroji. Přijali však do svých srdcí Pána Ježíše, který změnil jejich povahu. Stali se docela jinými lidmi. Boží zásady vnášejí do srdce lidí pokoj, klid a lásku.

Jednou promluvil Bůh k Mojžíšovi slovy: „Vyhladím tento národ a z tebe učiním jiný...“ Jako by i Bohu došla trpělivost s izraelsity. Dal Mojžíšovi návrh, aby se stal zakladatelem nového národa. Co však odpovídal Mojžíš? „Pane, raději mne znič, ale národ tento uchovej...“ Zde již nepromlouvá Mojžíš, který dokázal v prehlivosti zabít, ale Mojžíš plný lásky a pochopení pro lid. Tento „syn hromu“ dostal od Boha titul „nejtišší muž na zemi“. Boží moc mění člověka.

Víte, jak jsou nazývány epistoly Janovy? „dopisy lásky“. Kolik lásky, něhy a pochopení proniká z jejich řádků: „Milovaní, milujeme se navzájem, neboť láska je z Boha. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska.“ „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání.“ „Dítky, nemilujeme pouhým slovem, ale opravdovým činem.“ Kolik lásky dýchá z veršů, které píše pod Boží inspirací „syn hromu“ Jan.

Tuto změnu Bůh chce způsobit i v nás. Zachovejme si vždy duchovní klid. Nenechme se vyprovokovat hněvem, abychom opláceli stejně. Křesťan má vždy ovládat sám sebe natolik, aby se nedal strhnout k hněvu a zlosti, ve které často lidé nevědí, co dělají. Sebeovládá-

ní se naučíme jen tehdy, přijmeme-li Pána Ježíše jako osobního Spasitele do svých srdcí a dovolíme-li, aby nás změnil. Tak jako pod jeho vlivem se změnili Jakub a Jan, tak se musíme i my znovuzrodit a nést ovoce Ducha svatého: lásku, radost, tichost, sebeovládání... Neomlouvajte se: „Já za to nemohu...“ Pán Ježíš říká: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Učme se od Ježíše, on změnil naši povahu, když mu to dovolíme a když po tom budeme toužit. Změna povahy je pro naše okolí největším důkazem pravého křesťanství.

O známém vědci Isaaku Newtonovi se praví, že jeho pes Diamont převrhl na stole petrolejovou lampu. Od jejího plamene chytily na stole ležící Newtonovy důležité propočty — výsledek práce několika let. Papíry shořely. „Ach, Diamonte, kdybys jen věděl, co jsi mi učinil!“ To byla celá výčitka velkého astronoma, matematika a člověka.

Sebeovládání je důkaz znovuzrozeného křesťana, ovoce Ducha svatého. Křesťan ví, že ne v hněvu a křiku, ale „v utišení a doufání je síla.“ Nejsilnější je ten, kdo ovládá sám sebe.

J. DOUBRAVSKÝ

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

Děti, UMÍTE PODĚKOVAT?

Taková samozřejmost. Jen málokterý chlapec nebo děvče nedovede děkovat, když dostane něco dobrého. Umíš opravdu vždycky správně poděkovat?

V bibli je napsán příběh o deseti malomocných. Někteří z vás možná znají více o hrozném utrpení malomocných za dob Pána Ježíše. Malomocný byl nevléčitelně nemocný, nesměl se přiblížit k lidem. Při setkání se zdravými musel volat: „Nečistý!“ a vyhýbat se jim. Jídlo a potřebné věci bylo možné položit pouze opodál. Často byl malomocný odkázán na milosrdenství cizích lidí. Mnohdy takového ubožáka lidé odháněli klacky a kamením od vesnice nebo cesty, kde

chtěl žebrať o kousek chleba. Jak nemoc postupovala a malomocný nemohl chodit nebo oslepl, byl odkázán jen na pomoc takových, jako byl sám.

Jednoho dne se deset nemocných vydalo vstříc Pánu Ježíši. Většinou šli asi v noci, protože ve dne museli udělat velký oblouk kolem každé vesnice anebo čekat dál od cesty než přejdou ostatní lidé. Hladové, třesoucí se chladem vedla jejich kroky jediná touha — najít Mistra. Konečně šli vstříc průvodu, zůstali stát a volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ Pán Ježíš jim řekl: „Jděte, ukažte se kněžím.“ Tak to bylo tehdy nařízeno, když se malomocný uzdravil, což bylo opravdu velkým zázrakem. Jak šli, náhle zpozorovali, že jejich nemoc zmizela. Tu se jeden z nich vrátil, padl k nohám Pána Ježíše a děkoval mu. Pán Ježíš řekl: „Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? Žádný jiný se nenašel, aby se vrátil a vzdal Bohu chválu než tento cizinec?“ (Luk 17,11-18).

Není to smutné, že jen jeden cítil touhu poděkovat za zdraví? Jaké zklamání asi pocítil Pán Ježíš, že z deseti nemocných devět myslelo jen na sebe.

Dostanete-li hračku nebo něco jiného, jistě moc děkujete. Jste-li však nemocní, nejvíc ze všeho chcete být opět zdraví, znovu běhat a radovat se ze sluníčka. A když konečně nastane ten

den, dovedete poděkovat nebeskému Otci za zdraví, rodičům, sourozencům, kamarádům, sestřičkám a lékařům za jejich péči? Dovedete Pánu Ježíši poděkovat za to, že žijeme v zemi, kde není válka, kde máme dost jídla, kde se můžeme těšit z přírody? Umíte svým rodičům říci, jak je máte rády za to, že si pro vás odříkají jiné věci a místo toho vám chtějí udělat radost, starají se o vás a mají vás rádi? Čistá košile, hezké šaty, nové boty, švestkový koláč nebo jiné dobroty nejsou samozřejmě a vyžadují značné úsilí vašeho tatínka a maminky. Za ně, za jejich zdraví, za dobrou úrodu a všechny drobné radosti všedního života musíte poděkovat také Pánu Ježíši, který všemu žehná.

I zvířata dovedou projevit vděčnost. Domorodec měl slonici, kterou měl rád a každý den ji krmil potravou, která jí chutnala. Jednoho horkého dne položil k nohám slonice své šestiměsíční dítě a poručil jí, aby je ochránila, dokud se nevrátí. Slonice ulomila chobotem velký banánový list z blízkého stromu a jako vějířem jemně ovívala dítě, aby ochladila žár a odháněla mouchy. Misionář, který bydlél poblíž, obdivoval opatrné pohyby slonice, když překračovala dítě. Nabízel jí krajíc chleba a pomeranč a volal slonici jménem. Teprve až se domorodec vrátil a dítě si vzal, přišla slonice k misionářovi pro nabízené pamlsky.

Vy děti byste měli projevit svou vděčnost nejen slovy, ale i pečlivým plněním úkolů ve škole, pomocí při domácích pracích, péčí o mladší sourozence, o pořádek a čistotu kolem sebe. Pán Ježíš čeká na vaši vděčnost a má radost, když se poctivě učíte biblické úkoly, když věrně dodržujete přikázání a jste dobrým příkladem svým sourozencům a těm, kteří Boha ještě neznají. Správně poděkovat znamená vrátit slovem a činem kousek lásky, kterou jste dostali. Chceš i ty být chlapcem nebo děvčetem, které umí opravdu správně poděkovat? Tak začni hned teď.

K. MÜLLER

Martin Luther

i to, že jsme se rozhodli vyhradit mu místo ve všech číslech tohoto ročníku. Nejdříve vám stručně připomeneme Lutherův reformační zápas a v dalších článcích přiblížíme některé myšlenky z jeho učení. Naším přáním je, aby vám tato rubrika poskytla nejen poučení, ale především povzbuzení v životě víry.

Z MNICHA REFORMÁTOR

Jak se stal z Luthera reformátor? Odpověď nás vede do klášterní cely v Erfurtu, kde se vlastně z bázně a z úkosti o spasení zrodila reformace. Lutherovi přátelé se s údivem dovídali zprávu, že 17. července 1505 Martin, který „býval veselým a hbitým společníkem“, vstoupil do přísného augustiánského kláštera. Neučinil to z vnitřního přesvědčení, ale pod dojmem náhlé smrti svého přítele a zvláště zážitku při bouři, kdy tak tak vyvázl životem. „Pohrůzkou nebes byl jsem povolán“, napsal později svému otci. „Nestál jsem se mnichem dobrovolně a z vnitřních pohnutek; ve strachu a v úzkostech nenadálé smrti učinil jsem těžkostí vynucený slib.“ Svěho slibu později litoval.

V klášteře měl Luther více času na studium Písma svatého i na přemýšlení o životě. Neustále ho znepokojovala otázka: Kdy budeš konečně tak zbožný, aby tě Bůh mohl přijmout? Toužil po jistotě spasení, ale ani dlouhé modlitby ani přísná askeze mu nepřinášely klid. Teprve rada klášterního představeného Staupitze se mu stala vodítkem: „Nehleď na sebe, ale na Krista ukřižovaného a měj víru v něho!“ Lutherovi začalo svítat. Směle už mohl vyznat: „Věřím v odpuštění hříchů.“ V klášteře Luther poznal, že stará cesta k Bohu, jak ji církev hlásala, je neschůdná a bezvýsledná. Na cestě k Bohu zklamaly a zlomily se berly skutků a zásluh. Osvědčila se jen hůl víry. Luther pochopil osvobozující a radostné poselství o ospravedlnění Boží milostí skrze víru. To se stalo základem Lutherovy reformace a východiskem jeho učení i života.

V klášterním životě si Luther postupně získal uznání. Roku 1507 byl vysvěcen na kněze. Roku 1509 dosáhl titulu bakalář teologie. Koncem roku 1510 vykonal památnou cestu do Říma, kam jej představení vyslali v záležitosti řádu. Pak se vrátil do univerzitního města Wittenbergu, který byl od té doby jeho domovem. Roku 1512 se stal doktorem teologie a hned začal přednášet výklad biblických knih: Žalmů, listu Římanům, Galatským, Židům, Titovi.

Roku 1517 Luther považoval za nutné vystoupit proti odpustkům, které

vypsal papež Lev X. na stavbu chrámu sv. Petra v Římě. Luther byl přesvědčen, že člověk může získat spasení jediné správným osobním vztahem k Bohu, nikoli odpustky koupenými za peníze. Jako zpovědník viděl, jak je odpustková praxe zhoubná pro pravé křesťanství. Proto odsuzoval odpustky ve svých kázáních, až 31. října 1517 vyhlásil svých památných 95 článků, jimiž chtěl vyzvat k učené disputaci. V článcích vystupuje pouze proti hrubým výstřelkům a zlořádům. Ukazuje na to, co je pravé pokání. „Když náš Pán a Mistr Ježíš Kristus řekl: Čiňte pokání, chtěl, aby celý život věřících byl pokáním,“ uvádí hned v prvním článku. A pokračuje: „Tomuto výroku nelze rozumět ve smyslu pokání svátostného, to jest zpovědi a dostiutčení, udílených kněžími.“ V dalších článcích pak přechází přímo ke kritice odpustků: „Hlasatelé odpustků bloudí, tvrdí-li, že papežské odpustky osvobozují a zachraňují člověka od všech trestů... Křesťany je třeba učit, že ten, kdo dává chudému a pomáhá potřebnému, činí lépe, než kdyby kupoval odpustky.“

Luther netušil, že jeho teze se rozlétnou za několik týdnů po celé Evropě a že jejich vydáním ohlásí boj církvi. Jako vždycky, i tentokrát Řím žádal úplné odvolání. A tak nezbývalo než podniknout boj proti autoritě církve a posléze se s ní rozejít. V následujících letech Luther rychle dozrál v reformátora. Jeho zápas sledoval celý svět, jenž znal na jedné straně jen obdiv a nadšení, na druhé straně jen hněv a smrtelnou nenávisť.

Hlavním katolickým odpůrcem se Lutherovi stal dr. Eck. S ním se reformátor utkal na velké disputaci, k níž došlo v červnu a v červenci 1519 v Lipsku. Eck Luthera obvinil, že je Čech, neboli kacír. Luther se lekl a nepřihlásil se k husitské reformaci. Viklefa a Husa se jen zastal a prohlásil, že kostnický koncil se při jejich odsouzení zmýlil. Luther byl ale nespokojen, že se nepřihlásil k Čechům a začal studovat Husovy spisy, až došel k přesvědčení, že je husitou nejen on sám, ale že jimi byli i apoštol Pavel a Augustin.

Rok 1520 byl pro Luthera a pro německou reformaci velice významný. Luther bojoval proti nepřátelům, činnou prací podíral rozvíjející se reformační církev a pracoval literárně. Z této doby pochází několik jeho důležitých spisů: Křesťanské šlechtě německého národa, Babylónské zajetí církve a O křesťanské svobodě. Tato tři klíčová díla v hlavních obrysech naznačují celou jeho teologii.

V dubnu následujícího roku byl

Světová reformace 16. století je bezesporu jednou z nejvýznamnějších událostí dějin křesťanské církve. Už v předcházejících staletích se ozývaly kritické hlasy některých hluboce a upřímně věřících mužů i žen, kteří si uvědomovali zkaženost středověké církve a toužili po větším světle Božího slova. Potulní valdenští kazatelé, stejně jako husité v Čechách, vyzývali církev, aby se navrátila k původní apoštolské prostotě, zdůrazňovali význam Božího zákona a odkrývali světlo evangelia. Ale tyto jiskry „první reformace“ opět pohasly. Nadále „svět žil na pc evangelii“, čteme v jednom tehdejší traktátu. Žel, římská církev evangelium nezvěstovala v ryzí podobě, ačkoli o něm mluvila. V závěrečné řeči lateránského koncilu r. 1517 čteme: „Evangelium je pramenem veškeré moudrosti a ctnosti, všeho božského a obdivuhodného!“ Musel však vystoupit neznámý wittenberský mnich, dr. Martin Luther, aby ukázal na skutečnou podstatu Kristova evangelia.

Lutherovo dílo je dodnes živé a aktuální, protože nevypracoval nějaké nové, vlastní učení, ale pouze nalil nové víno do starých nádob. Nebo ještě lépe: ve starých nádobách nově nalezl starý obsah. Znovu objevil, zdůraznil a zpřítomnil původní biblickou zvěst. Proto je na místě, abychom se k Lutherovu reformačnímu dílu stále vraceli. A právě letos, v roce pětistého výročí reformátorova narození, se k tomu nabízí vhodná příležitost.

Církev adventistů s.d. neodvozuje svůj původ od Lutherovy nebo jiné reformátorské osobnosti. Je „mladou církví“, jejíž organizaci datujeme teprve od poloviny minulého století, avšak její kořeny sahají mnohem hlouběji. Adventisté se plně ztotožňují se základními reformačními principy. Písmo svaté pokládají za jediné pravidlo učení i života a jistotu spasení zakládají výhradně na víře v Boží milost projevenou Ježíšem Kristem. Osobnosti a díla velkého reformátora dr. Martina Luthera si hluboce vážíme a chceme se od něj učit. O tom svědčí

předvolán před císaře do Wormsu. Ve své obhajobě prohlásil, že odvolá jediné tehdy, bude-li mu chyba dokázána z Písma. Na zpáteční cestě přátelé Luthera tajně odvezli na hrad Wartburg, kde ho na čas skryli před protivníky. Tohoto období klidu reformátor využil k literární činnosti. Už delší dobu si uvědomoval, že lid potřebuje dostat do rukou bibli v mateřském jazyku. Tohoto úkolu se nyní sám ujal a v úžasné krátké době vytvořil překlad Nového zákona z řečtiny do němčiny.

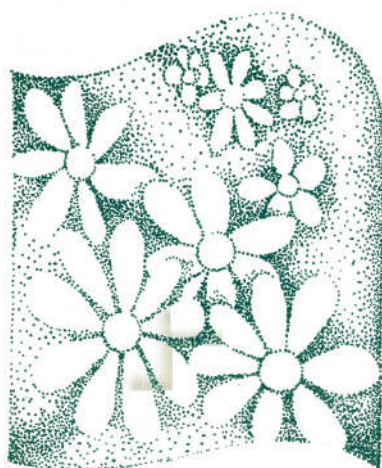
V březnu 1522 se dr. Martin Luther

vrátil do Wittenbergu a zřídil tam první reformační sbor. Na rozdíl od některých wittenberských radikálů ponechal z katolických bohoslužeb vše, co nebylo přímo v rozporu s Písmem. Celý svůj další život Luther zasvětil činnosti službě a úsilí o upevnění a rozšíření nové církve založené na evangelium.

Přes všechny Lutherovy zásluhy nelze mlčet o stinných stránkách jeho osobnosti, které vždy rádi zdůrazňovali jeho odpůrci. Nelze upřít, že Luther se nejednou projevoval příliš bouřlivě a v jeho řeči se objevily i hru-

bé výrazy. Nezakrýváme jeho neústupnost v rozmluvě s Zwinglim v Marburku, jeho stanovisko k selskému povstání roku 1525 ani schválení dvojženství Filipa Hesenského. Nikdy se nebudeme dívat na Luthera jako na člověka bez chyb, ale vážíme si jeho reformačního díla, ze kterého se chceme učit. Sám Luther v jednom svém spisu napsal: „Mé osoby nechť se dotkne kdo chce a jak chce; za anděla se nevydávám. Ale nedopustím, aby se měl někdo nezodpovědně dotýkat mého učení, poněvadž vím, že není mé, nýbrž Boží.“

MILAN HLOUCH

Z KNIHY PŘÍRODY

*„Jen se ptej na to zvířat a ta tě poučí,
nebeského ptactva a to ti oznámí
nebo mluv k zemi a ta ti odpoví,
budou ti to vypravovat mořské ryby.
Kdo by v tom všem nepoznal,
že to způsobila Hospodinova ruka?“*

(Job 12,7-9)

O čem nám vypráví život

Je krásné lehnout si do trávy někde u lesa, s rukama pod hlavou se dívat na plující oblaka s modrou oblohou, slyšet šum lesa, bzukot včel a mušek. Snad si přitom uvědomíme, že kolem nás nejsou jen věci nekonečně veliké, nebo nekonečně malé, ale i nekonečně složité! Nekonečně velký je vesmír, nepředstavitelně malý je atom a ne-

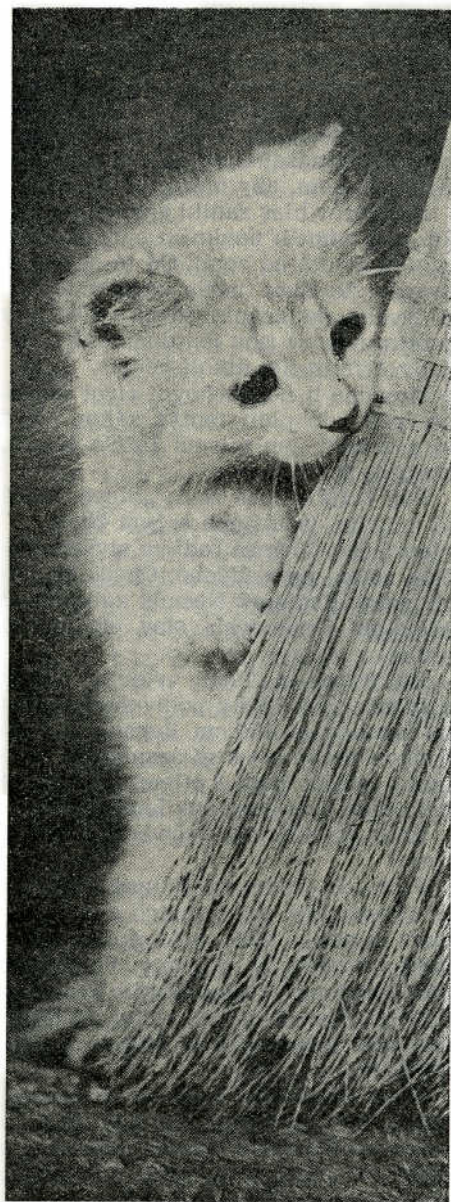
změrně složitý je každý, sebenepatrnější živý organismus.

Například otázka, jak vzniká život, byla po dlouhá staletí považována za jednoduchou a snadno zodpověditelnou. Aristoteles učil, že kromě živých bytostí, které se rodí z rodičů, jsou i takové, které vznikají samy od sebe z tlejícího listí, hniljícího dřeva nebo špíny. Tento názor doložil popisem pokusu, který uskutečnil: „Vezměte hrnec, dejte do něj starou košili, hrst obilí a kus sýra, zanedlouho najdete v hrnci myši, které vznikly z neživého obsahu hrnce.“

Samozřejmě, že přesnější pozorování ukázala, že myši jednoduše do hrnce nalezly, lákány vůní sýra, a ne že by vznikly z něho.

V roce 1668 italský přírodovědec Francesco Redi vyvrátil názor založený také na „důkazu“, že když necháme zahnívat maso, vzniknou z něho mouchy, protože každé hniljící maso je brzy pokryto mouchami. Redi prostě vložil maso do hrnce, který přikryl sítem, aby zamezil mouchám přístup k masu v nádobě a pak se žádné mouchy na mase neobjevily.

Když Antony van Leewenhoek vynalezl v roce 1673 mikroskop a tak otevřel pohled do neviditelného světa mikrobů, opět se někteří lidé domnívali, že to jsou formy života, které tvoří přechod mezi neživou hmotou a životem. Spor o to, zda mohou mikrobi vznikat samoplozením z neživé

hmoty, se táhl celá dvě století až do 7. dubna 1864.

Onoho dne byla dvorana Sorbonny v Paříži zaplněna do posledního místa. Mluví profesor Pasteur.

„Okolo nás je mnoho záhad, které zaměstnávají lidského ducha a na které marně hledáme odpověď. Jedna z nich je řešitelná pokusem a já jsem tomu věnoval mnoho úsilí. Je to otázka, zda se neživá hmota kolem nás

může změnit v život.“ Přitom ukázal napjatým posluchačům baňku a pokračoval: „Když v obyčejné nezazátkované baňce uvařím polévku z masa a baňku nechám několik dní stát, polévka se zkazí. Když však polévku uvařím v uzavřené baňce, může stát na vzduchu celé měsíce a hnilobné procesy se jí nedotknou.“

Ve dvoraně univerzity bylo hluboké ticho, všichni cítili, že jsou svědky dějinné události.

„Dámy a pánové,“ hovořil dále Pasteur, „v této baňce je roztok vhodný k tvorbě mikrobů. Je jak vidíte uzavřena. Už čtyři roky. Čtyři roky ji pozorují a prosím ji, aby mi předvedla první stvoření života, aby stvořila mikroorganismy. Ale tekutina je prázdná, je prázdná proto, že jsem nedopustil, aby do ní mohlo vniknout to, co člověk dosud uměle nevytvořil — život. Nedopustil jsem, aby k tekutině pronikly zárodky vznášející se ve vzduchu, nedopustil jsem, aby tam pronikl život.“

Pasteurův hlas zanikl v bouři potlesku a s ním i nauka o samovolném vzniku života na zemi. Od té chvíle je pravda, že život může vzniknout jen ze živého, dokázána vědecky. Všechny ostatní názory jsou jen domněnky, domady a fantazie, nikoli věda.

Myslíme-li na duchovní život člověka, pak zde platí tentýž zákon. Živá víra vzniká jen vlivem Ježíše Krista, který je život.

Pán Ježíš o sobě řekl: „Slova, která já mluvím, jsou Duch a jsou život...“ (Jan 6,63). Víra se rodí ze slyšení Božího slova, ne z ničeho. Chceš žít duchovním životem? Nesmíš zabraňovat přístupu Kristových slov do svého srdce.

22. prosince 1938 vylovili rybáři u břehů jižní Afriky podivuhodnou rybu dlouhou asi 150 cm. Popsala ji a vědeckou veřejnost s ní seznámila ředitelka muzea paní Latimerová. Po ní byla také ryba nazvána Latimeria.

Proč takový rozruch kolem jedné ryby?

Proto, že vědci znali tuto rybu jen ze zkamenělin v horninách období devonu a podle nich měla úplně vyhytnout již před 70 mil. lety. Po úlovku první Latimerie následovalo osmnáct dalších. Neuvěřitelné, ničím se neliší od těch zkamenělých. Vůbec se nezměnily.

To je důkaz síly dědičné informace, která tvar, způsoby jednání, pudy a reflexy důležité k životu, přenáší na další potomky, a to stále přesně po celá tisíciletí. Říká se tomu genetický kód, nebo také genetická informace. Tento přenos se odehrává v zárodečné buňce. A přece je tam uloženo vše, co má určovat příštího tvora, ať je to bakterie, motýl, pes, kuň nebo člověk. Převáděno do našich měřítek to vypadá takto: Informační obsah jedné jediné bakterie, který bychom chtěli přenést slovy na papír, by vytvořil knihu středního formátu o 300 stranách. Kolik stovek knih by to bylo u delfína nebo šimpanze, o člověku ani nemlu-

vě? S pochopením čteme výrok akademika Charvátka: „Skladba živé hmoty je mnohem složitější, než jsme soudili.“

V minulosti se v církevních kruzích mnoho diskutovalo o tom, zda má muž o jedno žebro méně než žena, která přece byla stvořena z Adamova žebra. Někteří věřící se dokonce báli žebra muže spočítat, co kdyby jich měl tolik, co žena. Jak by to vysvětlili? Bible by neměla pravdu?

Dnes se těmto úvahám usmíváme. Oni si nevěšili, že když muž ztratí prst na ruce, jeho potomci se narodí se všemi prsty. Genetický zákon říká: „Získaná vlastnost během života se nepřenáší na potomky.“ Jak je to dobré, si teprve uvědomíme, když si představíme, jak by asi lidstvo vypadalo po všech těch válkách, které zanechávaly tisíce invalidů bez rukou, nohou nebo očí. Na to zapomněl i tak velký učenec jako byl August Weismann, který po patnáct let utrhl nohy banánové mušce zvané *Drosophila*, která má 25 generací za rok, a čekal, kdy se deformace projeví u potomků. Ti měli samozřejmě vždy počet noh stejný, protože, jak řekl jiný vědec: „Dřevěné nohy se nedědí, ale dřevěné hlavy zřejmě ano.“ A jak napsal Goethe: „Nejtěžší je vidět to, co máme před očima.“

Existuje pěkná kniha o tom, „co děláme po rodičích“. I když je to mnohé, víra to určitě není. Snad jen určité názory nebo příslušnost k nějaké církvi. Řekli jsme, že získaná vlastnost se nedědí. Jen talent, třeba v hudbě. Ale učít se hrát huslu i Amadeus Mozart. Umění hry nezdedil.

Věřícím se člověk stává pod vlivem Božího slova, které zasáhne hlubiny srdce. „Těm pak, kteří ho přijali a věřili v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi“ (Jan 1,12).

Při pozorování živých tvorů nás udiví jejich schopnost adaptace, přizpůsobení okolí a prostředí, kde žijí.

Některé bakterie snesou bez škody zmrazení, jiné naopak přežijí teplotu 89 °C. Živočichové žijící na severu se chladu brání hustší srstí. Mají také kratší končetiny. Uši a ocas mají funkci termoregulační, jejich prostřednictvím se organismus zbavuje přebytečného tepla. Viditelné je to například u polární lišky, která má uši malé a naopak alžírská pouštní liška velké. Také indický slon má ušní boltce menší než africký. Nikdy však okolí nemůže mít takový vliv, aby došlo ke změně druhu. Ze psa se ani na severu nestane polární medvěd. Změny probíhají jen v rámci druhu. Je mnoho odůvodnění, holubů nebo koček. Vždy to však budou rozeznatelní psi, holubi a kočky. Hranice mezi druhy je nepřekročitelná. Přizpůsobení se vlivu okolí má své hranice, zakotvené hluboko v genu každého tvora.

Intelligence člověka je hodnocena podle toho, jak se dovede přizpůsobit okolí. Cítíme však, že i to musí mít určitou hranici. Prostředí má vliv na

názory i životní styl člověka, avšak člověk nemusí všechno přijímat. Padla pochybovačná otázka: „Co může být z Nazareta dobrého?“ A bylo — Ježíš Kristus. Okolí na něj nemělo vliv. „A tak je každý, kdo se z Ducha narodil.“ Jedinci, kteří posunovali lidstvo na cestě k pravdě a spravedlnosti, nebyli ochotni přizpůsobovat se okolí proto, aby přežili. V tom se člověk může radikálně lišit od zvířete. Určitý vliv okolí je patrný na každém, ale není zase takový, aby stačilo chodit do kostela či modlitebny a člověk by se stal křesťanem. I vzdělanému Nikodémovi, který chodil do chrámu, Pán Ježíš řekl: „Chceš-li vejít do Božího království, musíš se znovu narodit z Ducha svatého.“

Duchovní život dostáváme jen od Toho, který je sám životem. Jiným způsobem to nejde. Každý chceme žít — žít věčně. Jenom chcít žít věčně je málo. Samotné chtění nestačí. Je třeba splnit podmínky k věčnému životu.

Poučme se od živé přírody. Život vzniká jen ze života. Tak i život věčný je jen od Boha. Jaký je náš vztah k němu? Jak jsi na tom ty?

LUDVÍK ŠVIHÁLEK

„... budou se tvářit jako zbožní, ale svým jednáním to budou popírat. Takových se straň“ (2 Tim 3,5).

Před nastoupenou jednotku vojáků předstoupil nový velitel s otázkou: „Je mezi vámi nějaký krejčí?“ Z řady vystoupili najednou tři vojáci. Ale jakmile začal vysvětlovat, jakou opravu na uniformě žádá, vrátili se rychle všichni tři zpět. Každý z nich se sice jmenoval Krejčí, ale žádný z nich nebyl zaměstnáním krejčí.

Mnozí lidé se považují za křesťany, ale ve skutečnosti jimi nejsou. Když jde o to, aby žili jako Kristus, důvěřovali mu a počítali s ním, pak zklamou. „Svým jednáním to budou popírat.“

Být opravdovým křesťanem, to neznamená pouze zařít někdy na bohoslužby, popřípadě si doma něco přečíst z bible a pomodlit se. Ke křesťanství patří například i přestat se hněvat a umět se smířit. Pán Ježíš o tom hovořil. Jdeš-li se modlit a tu si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, pak se jdi nejprve smířit se svým bratrem a pak přijď a pomodli se. Bratrem míní nejenom členy rodiny, ale i souseda nebo kohokoli jiného. Kdo chce být smířen s Bohem, nemůže být nesmířen s bratrem. Pokud není v pořádku náš vztah k lidem, není v pořádku ani náš vztah k Bohu. Smíření s člověkem — podle slov Pána Ježíše — patří vlastně k bohoslužbě.

Láska k Bohu a láska k bližnímu jsou dvě strany téže věci. Koruna jako platidlo má hodnotu jen tenkrát, když jsou obě její strany správně vyraženy s viditelným znakem i hodnotou. Jinak by to byl zmetek. Nejsme snad i my někdy bezcenní křesťané, na kterých je vidět jen jedna stránka? K. Šp

SMUTEK V „LA CHAPELLE“

Roku 1970 založily dvě rodiny adventistů v jižní Francii zvláštní farmu. Po celých uplynulých 12 let zůstaly dveře farmy, nazvané „La Chapelle“ (kaple, sbor), otevřené pro všechny, kdo potřebují pomoc nebo alespoň na chvíli klidný pří- stav, aby se mohli připravit na další plavbu života. Otevřené dveře nabí- zely možnost všem, ale zvláště tisí- cům mladých lidí, kteří nemohli na- jít své místo v „bezduché“ spotřební společnosti.

Během 12 let „La Chapelle“ pro- šlo na 10 000 lidí. Někteří pobýli jen krátce, jiní zůstali několik let. Byli mezi nimi narkomani, příslušníci hnutí hippies na cestě do Indie, lidé právě propuštění z nápravného zaří- zení, kteří nemohli nikde najít práci a zařazení do normálního života, mladiství, kteří utekli z domova, zklamaní a lidé bez naděje. Každý sem směl kdykoli přijít a také kdykoli odejít, třeba jen přespat a jít dál, anebo zůstat a pomáhat jiným. 40 mladých lidí se rozhodlo zůstat a trvale se zapojit do práce pomoci potřebným po boku zakladatelů, kte- ří kdysi i je laskavě a nezištně při- jali a pomohli jim překonat nějaké úskalí života.

V průběhu 12 let našla farma i řa- du pokračovatelů, lidí, kteří se ne- chali vést stejným soucitem, stejnou

Záběr ze sobotního shromáždění v „La Chapelle“

laskou k člověku, stejným duchem otevřenosti a zájmu o každého.

Vedoucí farmy se nesnažili na ná- vštěvníky nebo dočasné spoluoby- vatele a spolupracovníky působit slo- vy, ale silou životního příkladu. Ne- vedli teologické disputy, nesnažili se složitě vysvětlovat věroučné zá- sady, nesnažili se nikoho přesvěd- čovat, ale ukazovali konkrétní pří- klad.

Jeden z mladých lidí, který na farmě prožil již řadu měsíců, vyprá- ví: „Vedeme systematický nábožen- ský život. Každý večer a každé ráno se scházíme, zpíváme, studujeme bib- li a modlíme se. Účast je ovšem na- prosto dobrovolná. Nikdo vás nenutí, ale pokud se rozhodnete přijít, jste srdečně vítáni. Pokud se nezúčastní- te, ostatní obyvatelé farmy se k vám chovají stejně pozorně a srdečně a přijímají vás mezi sebe jako člena rodiny.“

Na 120 lidí tu našlo nejen novou odvahu a chuť žít, ale také nový vztah ke Spasiteli, Ježíši Kristu. Mnozí z nich jsou mladí. Přišli z růz- ných prostředí, z rodin nevěřících, katolíků i adventistů, z chudých děl- nických čtvrtí i z bohatých vil. Ně- kteří z nich neměli vlastně žádné podstatné problémy, jiní propadli otroctví alkoholu nebo drog. Někteří přišli z rozvrácených domovů, ně- kteří z vězení, ale každý z nich našel cestu k Ježíši Kristu a v jeho slově cestu k plnému životu.

V listopadu 1982 prožila „La Cha- pelle“ a všichni její příznivci dny smutku. Po dlouhé a zákeřné nemoci zemřela ve věku 49 let jedna ze za- kladatelů a inspirátorka celé akce, Colette Pinetová. Na pohřbu se sešli mnozí z těch, kdo v „La Chapelle“ našli alespoň na čas svůj domov. Věříme, že také o sestře Pinetové platí slova bible: „Od této chvíle jsou blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať si odpo- činou od svých prací, neboť jejich skutky jdou za nimi“ (Zjev 14,13).

SVĚT V ZRCADLE OBCE O 1000 OBYVATELÍCH

Vžijme se do situace, že bychom počet obyvatel naší planety zreduko- vali na obec o 1000 obyvatelích. Pak by se nám jevil takto:

500 obyvatel by nemělo dostatek potravy, a proto by mnozí z nich umírali hladem. 700 by bylo negra- motných. Z celé obce by bylo pouze 300 křesťanů a jen 1 adventista. 700 by bylo barevných a 300 bílé pleti. A vrchol všeho: 60 osob by vlastnilo polovinu veškerého majetku, kterou má obec k dispozici. Ostatních 940 osob se musí dělit o tu zbývající dru- hou půlku.

To je obraz světa, v kterém žijeme. Mnohé skutečnosti se nedají změnit, mnohé by se daly změnit, ale někte- ré se musí nutně změnit, má-li svět vůbec dále existovat.

BETLÉMSKÁ KAPLE

(k ilustracím na obálce)

„Musíme mít vlastní chrám!“ ozýva- lo se stále častěji koncem XIV. století v kruzích Milíčových žáků. V Praze si- ce stálo mnoho kostelů, ale v nich ne- bylo dost místa pro srozumitelné ká- zání Božího slova. „Postavíme chrám výhradně pro česká kázání“ — to byl plán, který mnohé nadchl. Vlivní lidé zajistili povolení ke stavbě, i když za podmínky, že kostel zůstane jen kaplí bez farních práv. Kramář Kříž poskytl pozemek a přispěl i na stavební výlo- hy, další zámožní Pražané následovali jeho příkladu.

Kaple, budovaná s velkou láskou a obětavostí, rychle rostla. Rozměrný sálový prostor pojal přes tři tisíce pos- luchačů. Vnitřek byl prostý, bez la- vic, jen v popředí stála dřevěná kaza- telna. Trámový strop nesly dva slou- py. K hlavní budově byl přistaven dům jako obydlí správce kaple a v prvním poschodí byl vybudován byt pro ka- zatele. Tam pobýval více než deset let Mistr Jan Hus.

Název kaple dobře vystihoval její poslání. Betlém — dům chleba, místo, kde svobodně a jasně zaznívalo evan- gelium a pravda Božího zákona. Za- kladatelé si vyměnili právo sami na- vrhovat kazatele. Po několikaleté čin- nosti prvních dvou kazatelů vstoupil roku 1402 na betlémskou kazatelnu Mistr Jan Hus. Brzy po jeho smrti na- stoupil v Betlémě jako správce kaza- telny významný teolog husitské stra- ny Jakoubek ze Stříbra. V době jeho působení došlo k výbuchu husitské re- voluce.

V pozdějších letech význam Betlémské kaple klesal. Jen na několik let Betlém zazářil starým věhlasem, když se roku 1609 stal majetkem Jednoty bratrské. Bělohorská porážka však znamenala i pro něj smrtelnou ránu. Kapli dostali do správy dominikáni, pak jezuité a nakonec skončila jako skladiště. V roce 1786 byla zbořena. V minulém století byl na jejím místě postaven činžovní dům. Teprve po ro- ce 1948 byla rekonstruovaná do stavu, jak asi vypadala před pěti stoletími v husovské době.

Když procházím Starým Městem, rád zabloudím ke starému Betlému. Kolik proměn už pamatují jeho ka- menné zdi! A přece něco zůstalo ne- změněné. Je to Boží slovo, které v nich zaznívalo, a člověk, který dodnes touží po „Chlebu života“.

M. H.

